

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

આઈટીસી લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કમિશનર, કોલકાતા જ

(સિવિલ અપીલ નંબર ૨૯૩-૨૯૪/૨૦૦૯)

સપ્ટેમ્બર ૧૮, ૨૦૧૯

[ન્યાયમૂર્તિ અરુણ મિશ્રા, નવીન સિન્હા અને ઇન્દિરા બેનર્જી]

કસ્ટમ્સ એક્ટ, ૧૯૬૨-કલમ ૧૭ અને ૨૭ (ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલા અને પછી બંને)-વેરાનું મૂલ્યાંકન-વેરાની રિફંડ માટેનો દાવો-અપીલમાં આકારણીના આદેશને કોઈ પડકારની ગેરહાજરી-આકારણી વેરાની સામે રિફંડ અરજીની જાળવણી-હકીકતો પર, અપીલકર્તા-કાગળ

ઉત્પાદક, તેની ફેક્ટરીમાંથી સાફ કરેલા કાગળ પર વેરા ચૂકવવી-એક સૂચના દ્વારા, અપીલકર્તાએ ફરજોમાંથી સંપૂર્ણ મુક્તિ મેળવી-વિભાગ તરફથી પત્ર પ્રાપ્ત થયા પછી, અપીલકર્તાને સૂચના હેઠળ મુક્તિ મેળવવામાં તેની ભૂલનો અહેસાસ થયો અને નકામા કાગળ/તૂટેલા પર વેરા ચૂકવવાનું શરૂ કર્યું. ત્યારબાદ, અપીલકર્તાએ જુલાઈ ૨૦૦૧ થી માર્ચ ૨૦૦૨ સુધીના સમયગાળા માટે ઉપરોક્ત કચરાના કાગળ પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરાના સંદર્ભમાં રકમ માટે રિફંડ દાવો દાખલ કર્યો-મૂલ્યાંકન સમિતિ, અપીલ કમિશનર અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા દાવાને નકારી કાઢવો-તેની સામે અપીલની મંજૂરી-અપીલ પર, ચુકાદો આપ્યો:જ્યાં સુધી યોગ્ય કાર્યવાહીનો આશરો લઈને મૂલ્યાંકન અથવા સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશમાં કાયદા અનુસાર ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતો નથી-સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશને અલગ રાખવો અને રિફંડ કરવા માટેની વેરાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું કલમ ૨૭ની મર્યાદામાં રહેશે નહીં-કલમ ૨૭ હેઠળની જોગવાઈઓ નોંધણીના બિલમાં સુધારા અથવા ફેરફારની ગેરહાજરીમાં લાગુ કરી શકાતી નથી, જેના આધારે સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે-કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તે પહેલાં તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશનું પાલન કરવું જરૂરી છે-જો કોઈ વ્યક્તિ વ્યથિત હોય તો સ્વ-મૂલ્યાંકનનો સમાવેશ કરતા કોઈપણ આદેશ દ્વારા, તેણે કલમ ૧૨૮ હેઠળ અથવા કાયદાની અન્ય સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ આદેશમાં ફેરફાર

કરવો પડશે-આમ, ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને સમર્થન આપવામાં આવે છે અને ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા રદ કરવામાં આવે છે અને રિફંડ માટેની અરજીઓ જાળવવા યોગ્ય નથી.

અપીલોનો નિકાલ કરતા, અદાલતે

ઠેરવ્યું : ૧.૧ ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારેલા કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨ (૨) ની સુધારેલી વ્યાખ્યા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સ્વ-મૂલ્યાંકન, કામચલાઉ મૂલ્યાંકન, પુનઃ મૂલ્યાંકન અને કોઈપણ મૂલ્યાંકન જેમાં આકારણી કરાયેલી વેરાનું મૂલ્ય શૂન્ય છે, તે મૂલ્યાંકન છે. મૂલ્યાંકનમાં સ્વ-મૂલ્યાંકનનો સમાવેશ થાય છે, જ્યારે સ્વ-મૂલ્યાંકનની જોગવાઈને કલમ ૧૭ (૧) માં સામેલ કરવામાં આવી છે અને કલમ ૨ (૨) માં મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યામાં અનુરૂપ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે. અગાઉ મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યામાં સ્વ-મૂલ્યાંકન શબ્દનો સમાવેશ થતો ન હતો. [પેરા ૨૩] [૩૭૨-૭]

૧.૨ ૨૦૧૧ ના નાણાં અધિનિયમ દ્વારા કલમ ૧૭ (૧) માં કરવામાં આવેલા સુધારા પહેલા કાયદાના સુધારા પહેલાં પ્રચલિત વેરાની આકારણીની પ્રક્રિયા પર આવીએ તો, આચાતી ચીજવસ્તુઓ અથવા નિકાસ કરેલી

ચીજવસ્તુઓની યોગ્ય અધિકારી દ્વારા તપાસ અને પરીક્ષણ કરવું જરૂરી હતું.આવી તપાસ કર્યા પછી, તેણે આ માલ પર જો કોઈ શુલ્ક હોય તો તેનું મૂલ્યાંકન કરવું પડ્યું હતું.કલમ ૧૭ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ, યોગ્ય અધિકારીને આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને પરંતુકમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા કોઈપણ કરાર, દલાલની નોંધ અથવા અન્ય કોઈપણ દસ્તાવેજ રજૂ કરવા અને કોઈપણ જરૂરી માહિતી પ્રદાન કરવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા.તેમ છતાં, તેને લગતા એન્ટ્રી બિલમાં આપેલા નિવેદનો અને રજૂ કરેલા દસ્તાવેજો અને પેટા-કલમ (૩) હેઠળ આપવામાં આવેલી માહિતી; પરંતુ જો તે પછીથી માલની તપાસ અથવા પરીક્ષણ પર અથવા અન્યથા મળી આવ્યું હોય કે આવા એન્ટ્રી બિલ અથવા દસ્તાવેજ અથવા આ રીતે આપવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતીમાં કોઈ નિવેદન સાચું ન હતું, તો તે વેરાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરવા માટે આગળ વધી શક્યો હોત.પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કરવામાં આવેલ મૂલ્યાંકન માલના મૂલ્યાંકન, વર્ગીકરણ, મુક્તિ અથવા છૂટ અંગેના આયાતકાર અથવા નિકાસકારના દાવાની વિરુદ્ધ હોય તો, કલમ ૧૭ (૫) માં જોગવાઈ મુજબ પ્રવેશ બિલ અથવા શિપિંગ બિલની આકારણીની તારીખથી ૧૫ દિવસની અંદર બોલવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવશે.[પેરા ૩૨] [૩૮૨-સી-એફ]

૧.૩ ૨૦૧૧ ના નાણાં અધિનિયમ દ્વારા સુધારેલી કલમ ૧૭ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, કલમ ૧૭ (૧) માં આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા આવી ચીજવસ્તુઓ પર જો કોઈ વસૂલવામાં આવે તો તેનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. સ્વ-મૂલ્યાંકન એ કલમ ૨ (૨) ની સુધારેલી વ્યાખ્યા અનુસાર મૂલ્યાંકન છે. વધુમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે યોગ્ય અધિકારી આવા માલના સ્વ-મૂલ્યાંકનની ચકાસણી કરી શકે છે અને આ હેતુ માટે, કોઈપણ આયાતી માલ અથવા નિકાસ કરાયેલ માલ અથવા તેના જરૂરી હોય તેવા ભાગની તપાસ અથવા પરીક્ષણ કરી શકે છે. સ્વ-મૂલ્યાંકનની ચકાસણી કરવાની સત્તા યોગ્ય અધિકારી પાસે હોય છે અને તે હેતુ માટે કલમ ૧૭ (૩) હેઠળ, તે આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આવા દસ્તાવેજ રજૂ કરવા અને આવી માહિતી વગેરે રજૂ કરવાની જરૂર પડી શકે છે. જો ચકાસણી પર યોગ્ય અધિકારીને માલની તપાસ અથવા પરીક્ષણ પર અથવા તેના ભાગ રૂપે અથવા અન્યથા જાણવા મળ્યું હોય કે સ્વ-મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે કરવામાં આવ્યું નથી, તો યોગ્ય અધિકારી, અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવી શકે તેવી અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના, આવા માલ પર વસૂલવામાં આવતી વેરાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરવા માટે આગળ વધી શકે છે. સુધારેલા કાયદાની કલમ ૧૭ (૫) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં પેટા-કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ કરવામાં આવેલું પુનઃમૂલ્યાંકન તેમાં નિર્દિષ્ટ બાબતો અંગે આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા

કરવામાં આવેલા મૂલ્યાંકનની વિરુદ્ધ હોય, તો યોગ્ય અધિકારીએ પુનઃમૂલ્યાંકન પર બોલવાનો આદેશ પસાર કરવો પડશે, પ્રવેશના બિલ અથવા શિપિંગ બિલના પુનઃમૂલ્યાંકનની તારીખથી ૧૫ દિવસની અંદર.સુધારેલી કલમ ૧૭ના સ્પષ્ટીકરણમાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલાં આયાત અથવા નિકાસ કલમ ૧૭ની બિન-સુધારેલી જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થશે.[પેરા ૩૩] [૩૮૨-જી-એચ; ૩૮૩-એ-સી]

૧.૪ કલમ ૧૮ એ વેરાની કામચલાઉ આકારણી સાથે સંબંધિત છે જ્યાં આયાતકાર અથવા નિકાસકાર સ્વ-આકારણી કરવામાં અસમર્થ હોય અથવા યોગ્ય અધિકારીને કોઈપણ આયાતી અથવા નિકાસ માલને કોઈપણ રાસાયણિક અથવા અન્ય પરીક્ષણો માટે વિષય બનાવવો જરૂરી લાગે; અથવા જ્યાં યોગ્ય અધિકારી દ્વારા વધુ તપાસ જરૂરી માનવામાં આવે.[પેરા ૩૪] [૩૮૨-ડી]

૧.૫ નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલા કાયદાની કલમ ૨૭ રિફંડ પ્રક્રિયા માટે પ્રદાન કરે છે.કોઈપણ વ્યક્તિ વેરા અને વ્યાજના રિફંડનો દાવો કરી શકે છે જો આવી વેરા પર કોઈ ચૂકવણી કરવામાં આવી હોય.આકારણીના આદેશને અનુસરીને અથવા તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજનું રિફંડ, કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા તેના વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે અથવા સરકાર દ્વારા અથવા

કોઈપણ શૈક્ષણિક, સંશોધન અથવા સખાવતી સંસ્થા અથવા હોસ્પિટલ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈપણ આચાતના કિસ્સામાં એક વર્ષની અંદર કસ્ટમ્સના સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના નાયબ કમિશનરને આવી વેરાની રિફંડ માટે અરજી કરી શકે છે.અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં વેરા અને વ્યાજની ચુકવણીની તારીખથી છ મહિનાની સમાપ્તિ પહેલાં.તેણે વધુ સંતોષ કરવો પડશે કે તેણે આવી જવાબદારી અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપી નથી.જ્યાં વિરોધ હેઠળ કોઈ વેરા અને વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું હોય ત્યાં એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદા લાગુ થશે નહીં.કલમ ૨૭ના બીજા પરંતુક દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે અપીલ અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશના પરિણામે રિફંડ જરૂરી બને તે કિસ્સામાં, એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદા આવા ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશની તારીખથી શરૂ થશે.[પેરા ૩૫]

[૩૮૩-ઈ-એચ]

૧.૬ ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારેલ કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૭ એ જોગવાઈ કરે છે કે કોઈપણ વ્યક્તિ જે તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી અથવા ઉઠાવવામાં આવેલી કોઈપણ વેરા અથવા વ્યાજના રિફંડનો દાવો કરે છે, તે આવી વેરા અથવા વ્યાજની ચુકવણીની તારીખથી એક વર્ષની સમાપ્તિ પહેલાં કસ્ટમ્સના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરને આવા રિફંડ માટે નિર્ધારિત ફોર્મ અને રીતે અરજી

કરી શકે છે.જો નાણાં ખરડાને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળે તે પહેલાં રિફંડ માટેની અરજી કરવામાં આવી હોય, તો તે કલમ ૨૭ (૧) ની જોગવાઈ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે છે અને કલમ ૨૭ (૨) હેઠળ કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે.કલમ ૨૭ (૧ બી) (એ) ની જોગવાઈઓ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલ એક વર્ષની મર્યાદાના સમયગાળાની ગણતરી એવા માલના કિસ્સામાં કરવી પડશે કે જેને કલમ ૨૫ (૨) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા વિશેષ આદેશ દ્વારા વેરાની ચુકવણીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે.અપીલ અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના કોઈપણ ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશના પરિણામે વેરા પરતપાત્ર બને છે, તો આવા ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશની તારીખથી એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી કરવામાં આવશે.કલમ ૨૭ (૧ બી) (સી) માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં કલમ ૧૮ હેઠળ કોઈ વેરા કામચલાઉ રીતે ચૂકવવામાં આવે છે, ત્યાં એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી તેના અંતિમ મૂલ્યાંકન પછી અથવા પુનઃ મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં વેરાની ગોઠવણની તારીખથી કરવામાં આવશે.કલમ ૨૭નો બીજો પરંતુક સ્પષ્ટ કરે છે કે જ્યાં વિરોધ હેઠળ કોઈ વેરા અથવા વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું હોય ત્યાં ૧ વર્ષની મર્યાદા લાગુ થશે નહીં.[પેરા ૩૬] [૩૮૪-એ-ડી]

૧.૭ કલમ ૨૭ (૨) (એ) હેઠળ અરજદાર પર એ સંતોષવાની વેરા છે કે જે વેરા અથવા વ્યાજની રકમનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે, તે તેના દ્વારા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપવામાં આવ્યો નથી, આ જોગવાઈનો હેતુ અન્યાયી સંવર્ધનને અટકાવવાનો છે.તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કલમ ૨૭ (૧) (i) માં અગાઉ જે અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો કે "મૂલ્યાંકનના આદેશને અનુસરીને" સ્વ-મૂલ્યાંકનની જોગવાઈની રજૂઆતને કારણે કલમ ૨૭ ની સુધારેલી જોગવાઈમાંથી કાઢી નાખવામાં આવી છે.જો કે, સ્વ-મૂલ્યાંકન એ મૂલ્યાંકનનો ક્રમ હોવા છતાં, ઉપરોક્ત અભિવ્યક્તિને દૂર કરીને કોઈ તફાવત કરવામાં આવતો નથી કારણ કે સ્વ-મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં કોઈ અલગ તર્કયુક્ત મૂલ્યાંકન આદેશ પસાર કરવાની જરૂર નથી.રિફંડની જોગવાઈઓ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તે અમલની કાર્યવાહીની પ્રકૃતિમાં વધુ કે ઓછું છે.તે સત્તા માટે ખુલ્લું નથી કે જે ગુણદોષ પર નવું મૂલ્યાંકન કરવા અને ભૂલ અથવા અન્યથા આધારે મૂલ્યાંકન સુધારવા માટે રિફંડની પ્રક્રિયા કરે છે.[પેરા ૩૭,૩૮,૪૧] [૩૮૪-ઈ-જી; ૩૮૬-એચ]

૧.૮ સ્વ-મૂલ્યાંકનનો આદેશ તેમ છતાં અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલો મૂલ્યાંકન આદેશ હોવાથી, દેખીતી રીતે તેનાથી વ્યથિત કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા તેની અપીલ કરી શકાય છે.'કોઈપણ વ્યક્તિ' અભિવ્યક્તિ વ્યાપક કંપનવિસ્તારની છે.મહેસૂલ, તેમજ આકારણી કરનાર, આકારણીના આદેશ દ્વારા

વ્યથિત અપીલને પણ પસંદ કરી શકે છે.તે માત્ર પુનઃમૂલ્યાંકનનો આદેશ નથી જે અપીલપાત્ર છે પરંતુ કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓ સ્વ-મૂલ્યાંકન સહિત અધિનિયમ હેઠળ કોઈપણ નિર્ણય અથવા આદેશને અપીલપાત્ર બનાવે છે.સ્વ-મૂલ્યાંકનનો આદેશ એ કલમ ૨ (૨) મુજબ મૂલ્યાંકનનો આદેશ છે, જેમ કે, જો કોઈ વ્યક્તિ તેનાથી વ્યથિત હોય તો તે અપીલપાત્ર છે.જો ચકાસણી પર સ્વ-મૂલ્યાંકન સંતોષકારક ન હોવાનું જણાય, તો કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ પુનઃ મૂલ્યાંકનનો આદેશ પસાર કરવો પડે તેવી પરિસ્થિતિમાં તર્કયુક્ત/બોલવાનો આદેશ પસાર કરવા માટે કલમ ૧૭ માં ચોક્કસ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.કલમ ૧૨૮માં બોલવાના આદેશ સામે અપીલની જોગવાઈ નથી પરંતુ "કોઈપણ આદેશ" સામે અપીલની જોગવાઈ છે જે વ્યાપક વ્યાપ ધરાવે છે.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત તર્ક એ છે કે કોઈ લાઇસન્સ ન હોવાથી, કોઈ બોલવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવતો નથી, કારણ કે આવી અપીલ ખોટી નથી, તે કાયદામાં ટકાઉ નથી.[પેરા ૪૩] [૩૮૭-એફ-એચ; ૩૮૮-એ-બી]

૧.૯ કલમ ૨૭ હેઠળની જોગવાઈઓ પ્રવેશના નિલમાં સુધારા અથવા ફેરફારની ગેરહાજરીમાં લાગુ કરી શકાતી નથી, જેના આધારે સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તે પહેલાં તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સ્વ-મૂલ્યાંકનના

ક્રમનું પાલન કરવું જરૂરી છે.રિફંડની કાર્યવાહી રિફંડની રકમ માટે અમલની પ્રકૃતિમાં છે.તે મૂલ્યાંકન અથવા પુનઃ મૂલ્યાંકનની કાર્યવાહી બિલકુલ નથી.તે ઉપરાંત, છૂટનો દાવો કરવા માટે અન્ય શરતો પણ છે, જે મુક્તિની સૂચનામાં આપવામાં આવી છે.તે જરૂરિયાતોની હાજરી પણ સાબિત કરવાની છે જેનો ચુકાદો રિફંડની જોગવાઈઓના અવકાશમાં આપી શકાતો નથી.રિફંડની અરજીની પ્રક્રિયા કરતી વખતે, ફરીથી મૂલ્યાંકનની મંજૂરી નથી અને ન તો મુક્તિની શરતો નક્કી કરી શકાય છે.સુધારેલી જોગવાઈઓની કલમ ૧૭ (૩) (જ) અને (૫) હેઠળ જ પુનઃમૂલ્યાંકનની મંજૂરી છે.સુધારા પહેલાંની સ્થિતિ પણ આવી જ હતી.જો સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના ડેપ્યુટી કમિશનરને રિફંડની અરજી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે સમગ્ર મુદ્દા પર ચુકાદો આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે મૂલ્યાંકન અથવા પુનઃ આકારણીના આદેશ સમાન હશે, જે કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડની જોગવાઈઓના આધારે કરી શકાતી નથી.[પેરા ૪૪] [૩૮૮-સી-એફ]

૧.૧૦ દિલ્હી અને મદ્રાસની ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ તર્ક યોગ્ય લાગતો નથી.કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડની જોગવાઈઓનો વ્યાપ વધારી શકાતો નથી.તેને કલમ ૧૭,૧૮,૨૮ અને ૧૨૮ની જોગવાઈઓ સાથે વાંચવી પડશે.[પેરા ૪૬] [૩૮૯-એ]

૧.૧૧ નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ હેઠળ સુધારા પહેલાંની અને સુધારા પછીની જોગવાઈઓની એકંદર અસરને ધ્યાનમાં લેવા પર, એવું મંતવ્ય આપવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી યોગ્ય કાર્યવાહીનો આશરો લઈને કાયદા અનુસાર મૂલ્યાંકન અથવા સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતો નથી અને સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશને અલગ રાખવો અને રિફંડ કરવા માટેની વેરાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું કલમ ૨૭ની અંદર રહેશે નહીં; અને જો કોઈ વ્યક્તિ સ્વ-મૂલ્યાંકન સહિતના કોઈપણ આદેશથી વ્યથિત હોય, તો તેણે કલમ ૧૨૮ હેઠળ અથવા કાયદાની અન્ય સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ આદેશમાં ફેરફાર કરવો પડશે. કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ અને સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ (ઓ) ને સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે અને તેનાથી વિપરીત દિલ્હી અને મદ્રાસની ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને રદ કરવામાં આવ્યા છે. રિફંડ માટેની અરજીઓ જાળવવા યોગ્ય ન હતી. [પેરા ૪૭, ૪૮] [૩૮૯-બી-ઈ]

એસ્કોર્ટ્સ લિમિટેડ વર્સિસ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા એન્ડ અર્ટર્સ (૧૯૯૪) ૨૫.૩ એસ. સી. સી. ૮૬; પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સ કમિશનર ૨૦૦૪ (૧૭૨) ઇ. એલ. ટી. ૧૪૫ (એસસી); [૨૦૦૪] ૪ સપિલમેન્ટ. એસસીઆર ૫૦૧-પર આધાર રાખ્યો હતો.

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો વિરુદ્ધ માઈક્રોમેક્સ ઇન્ફોર્મેટિક્સ
 લિમિટેડ ૨૦૧૬ (૩૩૫) ઇએલટી ૪૪૬ (ડેલ); અમન મેડિકલ
 પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સ કમિશનર, દિલ્હી ૨૦૧૦ (૨૫૦)
 ઇએલટી ૩૦ (ડેલ); મેસર્સ એસઆરએફ વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સ કમિશનર,
 ચેન્નાઈ ૨૦૧૫ (૩૧૮) ઇએલટી ૬૦૭ (એસસી); વેલ્થ ટેક્સ
 કમિશનર, ગુજરાત III અમદાવાદ વિરુદ્ધ એલિસ બ્રિજ જિમખાના
 (૧૯૯૮) ૧ એસસીસી ૩૮૪:[૧૯૯૭] ૪ પૂરક.એસ. સી. આર.
 ૬૨૬; મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઈનાન્સિયલ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ જેસી ડ્રગ્સ
 એન્ડ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ (પી) લિમિટેડ (૧૯૯૧) ૧ એસ. સી. સી.
 ૬૩૭; ઓ. પી. સિંગલા અને અન્ય વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા
 અને અન્યો (૧૯૮૪) ૪ એસ. સી. સી. ૪૫૦; [૧૯૮૫] ૧ એસ.
 સી. આર. ૩૫૧; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ પોપ્યુલર કન્સ્ટ્રક્શન
 કંપની (૨૦૦૧) ૮ એસ. સી. સી. ૪૭૦:[૨૦૦૧] ૩
 પૂરક.એસસીઆર ૬૧૯; કસ્ટમ્સ કમિશનર વિરુદ્ધ સૈયદ અલી
 (૨૬૫) ઇએલટી ૧૭ (એસસી); સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કલેક્ટર,
 કાનપુર વિરુદ્ધ ફ્લોક (ઇન્ડિયા) પ્રા. લીમીટેડ ૨૦૦૦ (૧૨૦) ઇ
 એલ ટી ૨૮૫ (એસ સી):(૨૦૦૦) ૬ એસસીસી ૬૫૦:[૨૦૦૦]

૨ પૂરક.એસસીઆર ૧૫૬; હીરો સાયકલ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન
ઓફ ઇન્ડિયા ૨૦૦૯ (૨૪૦) ઇ એલ ટી ૪૯૦ (બોમ્બે); કેન્દ્રીય
કાર્યાલય મેવાડ પેલેસ ઓર્ગેનાઇઝેશન. વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ
ઇન્ડિયા ૨૦૦૮ (૧૨) એસટીઆર ૫૪૫ (રાજ.)-નો ઉલ્લેખ.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

૨૦૧૬ (૩૩૫) ઇએલટી ૪૪૬ (ડેલ)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૫
૨૦૧૦ (૨૫૦) ઇ એલ ટી ૩૦ (ડેલ)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૬
૨૦૧૫ (૩૧૮) ઇ એલ ટી ૬૦૭ (એસ સી)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૨
[૧૯૯૭] ૪ પૂરક.એસસીઆર ૬૨૬	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૭
(૧૯૯૧) ૧ એસસીસી ૬૩૭	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૭
[૧૯૮૫] ૧ એસસીઆર ૩૫૧	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૭
[૨૦૦૧] ૩ પૂરક.એસસીઆર ૬૧૯	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૭
(૨૬૫) ઇ એલ ટી ૧૭ (એસ સી)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૮
૨૦૦૦ (૧૨૦) ઇ એલ ટી ૨૮૫ (એસ સી)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૧૯
[૨૦૦૦] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૧૫૬	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૩૯

[૨૦૦૪] જ પૂરક.એસસીઆર ૫૦૧	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૪૦
૨૦૦૯ (૨૪૦) ઇ એલ ટી ૪૯૦ (બોમ.)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૪૪
૨૦૦૮ (૧૨) એસટીઆર ૫૪૫ (રાજ.)	ઉલ્લેખ કર્યો છે	ફકરો ૪૫
(૧૯૯૪) સપ.૩ એસસીસી ૮૬	પર આધાર રાખે છે	ફકરો ૩૮,૪૩
૨૦૦૪ (૧૭૨) ઇ.એલ.ટી. ૧૪૫ એસસી)	પર આધાર રાખે છે	ફકરો ૪૪

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અરજી નંબર ૨૯૩-૨૯૪/૨૦૦૯.

કસ્ટમ્સ, એક્સાઇઝ અને સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, પૂર્વ પ્રાદેશિક બેન્ચ, કોલકાતાની તારીખ ૨૭/૧૦/૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી, એક્સાઇઝ અપીલ નંબર ઇડીએમ-૨૭૪/૦૫ અને કોસ ઓબ્જેક્શન નંબર ૧૧૧/૨૦૦૫ માં અંતિમ આદેશ નંબર એ-૧૦૪૫/કોલ/૦૮ માં.

સાથે

સિવિલ અપીલ નંબર ૨૯૬૦/૨૦૧૦, ૫૮૭૮, ૩૧૦, ૪૪૩૨-૪૪૩૪, ૬૪૦૭, ૫૪૯૦, ૫૪૯, ૫૪૮૯, ૬૦૫૪/૨૦૧૧, ૧૫૭૫-૧૫૮૨,

૧૫૮૫, ૧૫૭૧,/૨૦૧૨, ૭૭૧૦/૨૦૧૪, ૫૯-૬૦, ૯૬/૨૦૧૬, ૨૦૮૫૨,
૧૮૭૬૫/૨૦૧૭, ૧૦૦૮૨/૨૦૧૮, ૭૩૮૪-૮૬, ૭૩૮૭, ૭૩૮૮, ૭૩૮૯,
૭૩૯૧, ૭૩૯૨, ૭૩૯૩, ૭૩૯૪-૯૬, ૭૩૯૭/૨૦૧૯.

પી. ચિદમ્બરમ, કે. રાધાકૃષ્ણન, પરિષ્ઠ વકીલો, તરુણ ગુલાટી,
શશી મેથ્યુઝ, અંકિત સચદેવા, કિશોર કુણાલ, નીલ હિલ્ડરેથ, સુશ્રી સુનીતા રાની
સિંહ, સુશ્રી શિરીન ખજુરિયા, શેખર વ્યાસ, આલોક ચાદવ, અજય અગ્રવાલ, સુશ્રી
મલ્લિકા જોશી, રાજન નારાયણ, બી. કૃષ્ણ પ્રસાદ, એમ. પી. દેવનાથ, એલ. બદ્રી
નારાયણન, આદિત્ય ભટ્ટાચાર્ય, ધ્રુવ મહ્ટા, એમ. પી. દેવનાથ, આર. પાર્થસારથી,
કિશોર કુણાલ, સુશ્રી દીપિકા નંદકુમાર, વી. એન. રઘુપતિ, રુપેશ કુમાર, શ્રીમતી
પંખુડી શ્રીવાસ્તવ, પ્રા. પ્રવેશ બહુગુણા, સુશ્રી હેટવી મોટા, જીતેન્દ્ર સિંહ, અંશુમન
સિકરી, પ્રશાંત કુમાર (મેસર્સ એપી એન્ડ જે ચેમ્બર્સ માટે), નિખિલ નય્યર, એન
સાઈ વિનોદ, શેખર વ્યાસ, સેન્થિલ જગદીશન, સુશ્રી સોનાક્ષી મલ્હન, સુશ્રી
સુરિતી ચૌધરી, સુશ્રી નિત્યા રાવ, સુશ્રી મૃણાલ કંવર, સુશ્રી ઈ. આર. સુમતી, ઈ.
સી. અગ્રવાલા, અભિષેક એ. રસ્તોગી (મેસર્સ ખેતાન એન્ડ કંપની માટે), હાજર
પક્ષોના વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

અરુણ મિશ્રા, જે.

૧. આ અપીલ ઉચ્ચ અદાલતો અને કર્ટમ્સ, એક્સાઈઝ અને સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ, કોલકાતા (ટૂંકમાં "ટ્રિબ્યુનલ" તરીકે ઓળખાય છે) દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશથી વ્યથિત કરદાતાઓ તેમજ ભારત સરકાર દ્વારા પસંદ કરવામાં આવી છે.

૨. આ અપીલમાં સામેલ પ્રશ્ન એ છે કે શું અપીલમાં આકારણીના આદેશને કોઈ પડકારની ગેરહાજરીમાં, આકારણી કરેલ વેરા સામે કોઈપણ રિફંડ અરજીને ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે?

૩. આઈટીસી લિમિટેડના કેસમાં ટ્રિબ્યુનલે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે જ્યાં સુધી આકારણીના આદેશ સામે અપીલ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી આકારણી વેરા સામે કોઈ રિફંડ અરજી પર વિચાર કરી શકાતો નથી. બીજી બાજુ, જે કેસોમાં ભારત સરકાર અથવા વિભાગ અપીલમાં આવ્યા છે, તેમાં દિલ્હીની ઉચ્ચ અદાલતે કાયદાનો પ્રશ્ન આ રીતે ઘડ્યો હતો કે "શું કરવેરાની ચુકવણી સમયે આયાતકાર અને મહેસૂલ વચ્ચે કોઈ સંબંધ ન હોય તેવા મૂલ્યાંકન બિલ ઓફ એન્ટ્રી સામે અપીલ

દાખલ ન કરવી એ આયાતકારને કસ્ટમ્સ એક્ટ, ૧૯૬૨ (ટૂંકમાં, " ૧૯૬૨ એક્ટ ") ની કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડ દાવો દાખલ કરવાના તેના અધિકારથી વંચિત કરશે?"

જ. કાયદાની કલમ ૨૭માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે જ્યારે અપીલમાં પડકારવા માટે કોઈ મૂલ્યાંકન આદેશ નથી, જે કાયદાની કલમ ૨૭ (૧) (i) હેઠળ પસાર કરવામાં આવે છે, કારણ કે તેમાં કોઈ હરીફાઈ અથવા વિરોધ નથી અને તેથી કોઈ પ્રતિકૂળ મૂલ્યાંકન આદેશ નથી, ત્યારે કેસો કલમ ૨૭ (i) (ii) ની જોગવાઈ દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે અને મૂલ્યાંકન બિલ સામે અપીલ દાખલ કરવાની ગેરહાજરીમાં પણ કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા રિફંડ અરજીઓ જાળવી શકાય છે. મદ્રાસ હાઈકોર્ટે પણ આવો જ અભિપ્રાય આપ્યો છે.

પ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અર્ટ્સ વર્સીસ માઈક્રોમેક્સ ઇન્ફોર્મેટિક્સ લિમિટેડ ના કિસ્સામાં, (૨૦૧૬) ૩૩૫ ઇએલટી જજ (ડેલ) માં અહેવાલ આપ્યો હતો કે દિલ્હીની ઉચ્ચ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો છે કે કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૭ માં એક મહત્વપૂર્ણ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે જેમાં વ્યક્તિ હવે કોઈપણ વેરા અથવા વ્યાજની રિફંડનો દાવો કરી શકે છે જ્યાં સુધી આવી વેરા અથવા વ્યાજ આવી વ્યક્તિ દ્વારા ચૂકવવામાં આવ્યું હતું અથવા ઉઠાવવામાં આવ્યું

હતું.આકારણીના આદેશને અનુસરીને આવી ચુકવણીની શરતીતા અસ્તિત્વમાં નથી.એવું પણ જોવામાં આવ્યું છે કે એકવાર કાયદાની કલમ ૨૭ (૧) હેઠળ અરજી કરવામાં આવે તે પછી, દાવો કરાયેલ કોઈપણ વેરા અથવા વ્યાજ અરજદારને રિફંડપાત્ર છે કે કેમ તે નિર્ધારિત કરવા માટે કલમ ૨૭ (૨) હેઠળ આદેશ આપવો સંબંધિત અધિકારીની વેરા છે.એવું મંતવ્ય આપવામાં આવ્યું છે કે સુધારેલા કાયદાની કલમ ૨૭ હેઠળ, કોઈ સત્તામંડળ માટે રિફંડ માટેની અરજી પર વિચારણા કરવાનો ઇનકાર કરવાનો અધિકાર નથી કારણ કે મૂલ્યાંકન આદેશ સામે કોઈ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી નથી, જો કોઈ હોય તો.

૬. ઉચ્ચ અદાલતે વધુમાં અભિપ્રાય આપ્યો છે કે કાયદાની કલમ ૨૭ (૨) હેઠળ, 'આકારણી' શબ્દમાં સ્વ-મૂલ્યાંકનનો સમાવેશ થાય છે, તેમ છતાં પ્રવેશ બિલ દાખલ કરવા અને વેરાની ચુકવણી પર માલની મંજૂરી એ કલમ ૨૭ (૧) (i) ના સંદર્ભમાં આકારણી આદેશ નથી, કારણ કે તે ૮/૪/૨૦૧૧ પહેલાં હતો, ખાસ કરીને જો આવી વેરાની ચૂકવણી વિરોધ હેઠળ કરવામાં આવી ન હોય.કોઈ પણ સંજોગોમાં, ૮/૪/૨૦૧૧ પછી, જ્યાં સુધી કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા કસ્ટમ્સ ડ્યુટી અથવા વ્યાજ ઉઠાવવામાં આવ્યું હોય, ત્યાં સુધી કાયદાની કલમ ૨૭ (૧) હેઠળ આવી વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલા રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવો પડશે અને સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા તેના પર આદેશ પસાર કરવો પડશે, ભલે

અપીલમાં મૂલ્યાંકનના આદેશની સમીક્ષા અથવા તેમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો ન હોય.રિલાયન્સને અમન મેડિકલ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સ કમિશનર, દિલ્લી, ૨૦૧૦ (૨૫૦) ઇએલટી ૩૦ (ડેલ) ના કેસમાં મૂકવામાં આવ્યું છે.

૭. આઈટીસી લિમિટેડના કેસની હકીકતો એ છે કે અપીલકર્તાઓ પરંપરાગત અને બિનપરંપરાગત બંને કાચા માલમાંથી કાગળનું ઉત્પાદન કરે છે.ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિ દરમિયાન, કચરો કાગળ/તૂટેલી વસ્તુઓ ઊભી થાય છે જેને ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં પલ્પ બનાવીને રિસાયકલ કરવામાં આવે છે.કેટલીકવાર, આરજી ૧ રજિસ્ટરમાં પ્રવેશ કર્યા પછી, કાગળ ખામીયુક્ત અને વેચવામાં અસમર્થ હોવાનું જણાય છે અને તેથી તેની પુનઃપ્રક્રિયા કરવી જરૂરી છે અને જો તે શક્ય ન હોય તો તેને નકારી કાઢવામાં આવે છે અને તેને ફરીથી પલ્પ અને રિસાયકલ કરવું પડે છે.

૮. અપીલકર્તા તેની ફેક્ટરીમાંથી સાફ કરાયેલા કાગળ પર વેરા ચૂકવી રહ્યો હતો.પરંપરાગત અને બિનપરંપરાગત કાચા માલમાંથી ઉત્પાદિત કાગળની વેરાનો દર અલગ હતો.અપીલકર્તાઓએ ૧૬ માર્ચ, ૧૯૯૫ના રોજ જાહેરનામા નંબર ૬૭/૯૫-સીઈ હેઠળ કચરાના કાગળ/તાજા તૂટેલા કાગળના સંદર્ભમાં વેરાના સંદર્ભમાં મુક્તિ મેળવી હતી.સૂચના નંબર ૬/૨૦૦૦-સીઈ તારીખ ૧ માર્ચ,

૨૦૦૦ દ્વારા બિનપરંપરાગત કાચા માલમાંથી ઉત્પાદિત ચોક્કસ માત્રાત્મક મર્યાદા સુધી કાગળના સંદર્ભમાં સંપૂર્ણ મુક્તિ આપવામાં આવી હતી. કેન્દ્રીય આબકારી અધિક્ષક પાસેથી ૩૦ માર્ચ, ૨૦૦૧ના રોજ પત્ર પ્રાપ્ત થયા પછી, અપીલકર્તાએ આ બાબતની તપાસ કરી અને અધિસૂચના નંબર ૬/૨૦૦૦ સીઈ હેઠળ 'શૂન્ય' દરે ચૂકવવામાં આવેલા કાગળના ઉત્પાદનમાં ઉપયોગમાં લેવાતા કચરાના કાગળ/તૂટેલા કાગળના સંદર્ભમાં સૂચના નંબર ૬૭.૮૫-સીઈ હેઠળ મુક્તિ મેળવવામાં તેના દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલનો અહેસાસ કર્યો. મે ૨૦૦૧ પછીથી, અપીલકર્તાએ છૂટનો લાભ લેવાનું બંધ કરી દીધું અને નકામા કાગળ/તૂટેલા પર વેરાની ચુકવણી શરૂ કરી.

૯. અપીલમાં સામેલ સંબંધિત સમયગાળો એટલે કે જુલાઈ ૨૦૦૧ થી માર્ચ ૨૦૦૨.આ સમયગાળા માટે અપીલકર્તાની આકારણીઓ કામચલાઉ હતી અને આ એન્ટ્રીઓને ૩૦/૦૧/૨૦૦૩ પર અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં આવ્યું હતું. કામચલાઉ મૂલ્યાંકન આદેશ ૧/૩/૨૦૦૨ પર પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. અપીલકર્તાએ દાવો કર્યો છે કે ૩૦/૦૧/૨૦૦૩ તારીખના ઉપરોક્ત અંતિમ મૂલ્યાંકન આદેશના સમયે, તે સૂચના નંબર ૧૦/૮૬ સીઈ અથવા ઉપરોક્ત પરિપત્ર તારીખ ૧/૩/૨૦૦૧ વિશે જાણતો ન હતો અને તે મુજબ, તે સમય સુધી તેના દ્વારા કોઈ દાવો કરવામાં આવ્યો ન હતો અને ન તો ઉપરોક્ત અંતિમ મૂલ્યાંકન

આદેશમાં આવા કોઈ દાવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો હતો અથવા નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો.

૧૦. ૧૮ જુલાઈ, ૨૦૦૩ના રોજ, અપીલકર્તાએ જુલાઈ ૨૦૦૧થી માર્ચ ૨૦૦૨ના સમયગાળા દરમિયાન ઉપરોક્ત કચરો કાગળ/તૂટેલા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરાના સંદર્ભમાં રૂપિયા ૨૮,૭૩,૧૨૦ ની રકમ માટે રિફંડનો દાવો દાખલ કર્યો હતો.ઉપરોક્ત રિફંડનો દાવો સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ (ટૂંકમાં, "૧૯૪૪ એક્ટ" તરીકે ઓળખાય છે) ની કલમ ૧૧ (બી) હેઠળ અને મર્યાદાના વૈધાનિક સમયગાળાની અંદર દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૧. આ દાવાને કેમ નકારી ન શકાય તે માટે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી, જેનો જવાબ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.મૂલ્યાંકન સમિતિએ આ દાવાને નકારી કાઢ્યો હતો.અપીલ કમિશનરે અપીલ ફગાવી દીધી હતી.ત્યારબાદ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ સતત અપીલ કરવામાં આવી હતી.ટ્રિબ્યુનલે અપીલકર્તાના રિફંડના દાવાને ફગાવી દીધો છે.આથી ૧૯૪૪ના કાયદાની કલમ ૩૫ (બી) હેઠળ અપીલ કરવામાં આવી છે.

૧૨. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યો વિરુદ્ધ માઇક્રોમેક્સ ઇન્ફોર્મેટિક્સ લિમિટેડના કિસ્સામાં, પ્રતિવાદીઓ (એટલે કે માઇક્રોમેક્સ ઇન્ફોર્મેટિક્સ લિમિટેડ) એ ૩૦/૦૭/૨૦૧૪ થી ૨૯/૮/૨૦૧૪ સમયગાળા દરમિયાન સેલ્યુલર ફોન સહિત મોબાઇલ હેન્ડસેટની આયાત કરી હતી. કસ્ટમ્સ કિલયરન્સ સમયે તેમણે કસ્ટમ્સ ટેરિફ એક્ટ, ૧૯૭૫ની કલમ ૩ (૧) હેઠળ ૬ ટકાના દરે વધારાની કસ્ટમ્સ ડ્યુટી (સીવીડી) ચૂકવી હતી. કુલ મળીને, કાયદાની કલમ ૧૭ હેઠળ સ્વ-મૂલ્યાંકન યોજનાની દ્રષ્ટિએ પ્રતિવાદીઓ દ્વારા પ્રવેશના આયાત બિલનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું અને આમ આખરે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું. મેસર્સ એસ. આર. એફ. વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સ કમિશનર, ચેન્નાઈ ૨૦૧૫ [૩૧૮] ઇ. એલ. ટી. ૬૦૭ (એસ. સી.) માં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે આયાત કરવામાં આવેલી વસ્તુના કિસ્સામાં સી. વી. ડી. ના પ્રમાણ માટે, એવું માનવું પડશે કે ઉપરોક્ત આયાત કરેલી વસ્તુ ભારતમાં બનાવવામાં આવી છે અને પછી સી. વી. ડી. ની ચુકવણીમાંથી મુક્તિની હદ નક્કી કરવા માટે તેના પર વસૂલવામાં આવતી આબકારી જકાતની રકમ નક્કી કરવી પડશે, જેના માટે આયાતકાર હકદાર હશે. પ્રતિવાદીએ એર કાર્ગો એક્સપોર્ટ કમિશનરેટમાં ૧૯૬૨ના અધિનિયમની કલમ ૨૭ હેઠળ પ્રવેશના સ્વ-મૂલ્યાંકન બિલ હેઠળ સંપૂર્ણ રીતે ચૂકવવામાં આવેલી વેરા માટે રૂપિયા ૩૫.૮૯ કરોડનો રિફંડ દાવો દાખલ કર્યો હતો, જેમાં સીરીયલ નંબર ૨૬૩ એ અને સૂચના નંબર ૧૨/૨૦૦૨- એક્ષ ની શરત

નંબર ૧૬ને ધ્યાનમાં રાખીને વધારાની કર્ટમ્સ ડ્યુટી (સીવીડી) ના રિફંડનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો. તારીખ ૧૭/૦૩/૨૦૧૨ અને ઉપરોક્ત શરત નંબર ૧૬ માટે, જો આયાતકાર દ્વારા કોઈ સેનવેટ ક્રેડિટનો લાભ લેવામાં ન આવ્યો હોય તો મોબાઈલ હેન્ડસેટ પર ૧ ટકાની ડ્યુટી વસૂલવામાં આવતી હતી.માઈક્રોમેક્સે દાવો કર્યો હતો કે તેમણે ઉપરોક્ત સૂચનાની શરત નંબર ૧૬નું પાલન કરતી વખતે વધારાની ચુકવણી કરી હતી.તેમણે ૫ ટકાની ડિફરેન્શિયલ ડ્યુટી પરત કરવાનો દાવો કર્યો હતો.સહાયક કમિશનર (રિફંડ્સ) એ વેરાની વધારાની ચુકવણીના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં તમામ દાવાઓને જાળવી ન શકાય તેવા ગણાવીને નકારી કાઢ્યા હતા.તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે પ્રવેશના બિલનું મૂલ્યાંકન પહેલેથી જ કરવામાં આવ્યું હતું અને મૂલ્યાંકનના આદેશો હતા જેની માત્ર અપીલમાં સમીક્ષા અથવા તેમાં ફેરફાર કરી શકાય છે.એવું પણ અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રતિવાદી ૧૯૬૨ના કાયદાની કલમ ૧૭ (૫) હેઠળ કોઈ પુનઃમૂલ્યાંકન આદેશ અથવા બોલવાનો આદેશ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો અને ગુણદોષના આધારે આ મુદ્દો નક્કી કરવો તે રિફંડ શાખાના અધિકારક્ષેત્રની બહાર હતું.રિફંડના દાવાને ધ્યાનમાં લેતા અધિકારી સક્ષમ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા મૂલ્યાંકન પર અપીલમાં બેસી શકતા નથી.ઉચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે સ્વ-મૂલ્યાંકન એ મૂલ્યાંકનનો આદેશ નથી અને રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપી હતી.આથી ભારત સંઘ દ્વારા અપીલ કરવામાં આવી છે.

૧૩. કર્ટમ્સ કમિશનર, નવી દિલ્લી વર્સીસ અમન મેડિકલ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડ માં, પ્રતિવાદીઓએ ઇન્જેક્શન સોયના ઉત્પાદનના હેતુ માટે કેનુલાની આયાત કરી હતી. બિલ ઓફ એન્ટ્રી ફાઇલ કરતી વખતે, પ્રતિવાદી સૂચના નંબર ૬/૨૦૦૨ કસ, તારીખ ૧/૩/૨૦૦૨ હેઠળ ઉપલબ્ધ લાભોનો સંકેત આપી શક્યો ન હતો, જેમાં આયાત કરેલા માલ પર રાહત દરની ડ્યુટી આપવામાં આવી હતી. પ્રવેશના બિલનું આખરે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ, પ્રતિવાદીએ રિફંડ માટે અરજી દાખલ કરી હતી. નાયબ કમિશનરે રિફંડનો દાવો ફગાવી દીધો હતો. પ્રતિવાદીએ તેમના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વધારાની વેરા પરત કરવા માટે કમિશનર (અપીલ) સમક્ષ અપીલ કરવાનું પસંદ કર્યું હતું. અપીલ કમિશનર દ્વારા અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. વિભાગે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી. ટ્રિબ્યુનલે અવલોકન કર્યું હતું કે રિફંડના દાવાને ગુણદોષના આધારે ચુકાદો આપી શકાતો નથી. પ્રતિવાદી-અમન મેડિકલ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડે હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

૧૪. વિજ્ઞાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી પી. ચિદમ્બરમે આપણને ૧૯૬૨ના અધિનિયમ હેઠળ પ્રચલિત 'મૂલ્યાંકન' ની વ્યાખ્યા અને અધિનિયમ હેઠળ સુધારેલી વ્યાખ્યા, ૮/૪/૨૦૧૧, નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧, કલમ ૧૭ અને નાણાકીય

અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારેલી કલમ ૨૭ની અસર સાથે મૂલ્યાંકન વિશે સમજાવ્યું છે.વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલા, કસ્ટમ્સ અધિનિયમની કલમ ૧૭ હેઠળ આકારણીની યોજના એવી હતી કે એકવાર પ્રવેશ બિલ દાખલ કરવામાં આવે, ત્યારે આયાત કરેલા માલની તપાસ અને પરીક્ષણ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવતું હતું.ત્યારબાદ, શારીરિક તપાસ બાદ મૂલ્યાંકનનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.તદનુસાર, કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૭ એવી જોગવાઈ કરે છે કે રિફંડ માટેનો દાવો કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવે કે જેણે (એ) આકારણીના આદેશને અનુસરીને વેરા ચૂકવી હતી અથવા (બી) વેરા બજાવતી વ્યક્તિ.અગાઉ, કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા આકારણીના આદેશની જરૂર હતી. ૨૦૧૧ માં કાયદામાં સુધારા પછી, કાયદાની કલમ ૨૭ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી વધારાની વેરાની રિફંડનો દાવો કરવા માટે બિલ ઓફ એક્સચેન્જનું મૂલ્યાંકન કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે હવે આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા બિલ ઓફ એન્ટ્રીનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવાનું છે અને તે ચકાસણીને આધિન રહેશે.વધુમાં, કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૭ (જ) હેઠળ જો એવું જણાય કે યોગ્ય અધિકારી દ્વારા આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા વેરાનું સ્વ-મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે કરવામાં આવ્યું નથી, તો તે વેરાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરી શકે છે.કલમ ૧૭ (પ) હેઠળ પુનઃમૂલ્યાંકનની તારીખથી પંદર દિવસની અંદર પુનઃમૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં, યોગ્ય

અધિકારી દ્વારા બોલવાનો આદેશ પસાર કરવો પડશે.કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ કરવામાં આવેલા પુનઃમૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં, આ સંજોગોમાં જ આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે.જો સ્વ-મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં મૂલ્યાંકનનો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં ન આવે, તો રિફંડની અરજી ખોટી પડી શકે છે.એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા કલમ ૨૭માં પણ સુધારો કરવામાં આવ્યો છે.વેરા પરત કરવા માટેની અરજી અને મૂલ્યાંકનના આદેશની જરૂરિયાત જે સુધારા પહેલા જરૂરી હતી તે હવે સ્પષ્ટપણે દૂર કરવામાં આવી છે.સુધારેલી જોગવાઈનું અન્યથા અર્થઘટન કરવું અને રિફંડના દાવાને નકારી કાઢવું એ એક પીછેહઠભર્યું પગલું હશે, જે જ્યારે બિલ ઓફ એન્ટ્રી પસાર કરવામાં આવે ત્યારે ન્યાયિક નથી.સ્વ-મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં, ભૂલ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી વેરાને હંમેશા અપીલ દાખલ કર્યા વિના દાવો કરી શકાય છે અને તે ઘટનામાં સંબંધિત અધિકારીએ આ બાબતની તપાસ કરવી પડશે કે રિફંડ માટેનો દાવો વાજબી હતો કે કેમ.

૧૫. રિલાયન્સને કરદાતા વતી એસઆરએફ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કર્સ્ટમ્સ કમિશનર (સુપ્રા) પર મૂકવામાં આવ્યું છે.કલમ ૧૭ની સુધારેલી જોગવાઈઓ હેઠળ પુનઃમૂલ્યાંકનનો આદેશ અથવા બોલવાનો આદેશ પસાર કરવો જરૂરી નથી.પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિરુદ્ધ કર્સ્ટમ્સ કમિશનર ૨૦૦૪ (૧૭૨) ઇ. એલ. ટી. ૧૪૫ (એસ. સી.) માં નિર્ણય બિન-સુધારેલી જોગવાઈઓ પર આધારિત છે, આમ, આ

ક્ષેત્રને જાળવી શકાતું નથી અને જોગવાઈઓમાં કરવામાં આવેલા સુધારાને ધ્યાનમાં રાખીને તે લાગુ પડતો નથી.સુધારેલી જોગવાઈઓની કલમ ૧૭ (૧) હેઠળ, આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા પ્રવેશના બિલનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવું પડશે.સ્વ મૂલ્યાંકનની ચકાસણી હવે વૈકલ્પિક કરવામાં આવી છે.જ્યાં સુધી યોગ્ય અધિકારી દ્વારા જરૂરી ચકાસણી ન હોય ત્યાં સુધી સ્વ-મૂલ્યાંકનમાં ખતેલ પહોંચાડવી જોઈએ નહીં અને આ હેતુ માટે, તે માલ અથવા તેના ભાગની તપાસ અથવા પરીક્ષણ કરી શકે છે.

૧૬. કરદાતા વતી વધુમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે સુધારેલી કલમ ૧૭ અને કલમ ૨૭ને એકસાથે વાંચવી જોઈએ.સુધારેલી કલમ ૨૭ દ્વારા હવે એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે વેરા પરત કરવા માટેની અરજી કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવશે જેણે વેરા ચૂકવી છે અથવા કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા જેણે વેરા ઉપાડી છે.અગાઉ જે વ્યક્તિએ વેરા ચૂકવી હોય તે વ્યક્તિ રિફંડનો દાવો કરી શકે છે.સુધારા પછીની જોગવાઈ હેઠળ "આકારણીના આદેશને અનુસરીને" શબ્દો કાઢી નાખવામાં આવ્યા છે અને જો કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા "તેના દ્વારા ચૂકવણી" કરવામાં આવી હોય તો રિફંડનો દાવો જાળવી શકાય છે.કાયદાકીય હેતુ સ્પષ્ટ છે.હવે આકારણીના ક્રમને અપ્રસ્તુત બનાવવામાં આવ્યો છે અને રિફંડના દાવાને જાળવી

રાખવા માટે ઓર્ડરનું પુનઃમૂલ્યાંકન હવે પૂર્વશરત નથી.હવે સ્વ-મૂલ્યાંકનની યોજના હેઠળ, યોગ્ય અધિકારી દ્વારા મૂલ્યાંકનનો કોઈ આદેશ નહીં હોય.

૧૭. કરદાતા વતી વધુમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૨૭ ને બિનજરૂરી અથવા બિનજરૂરી ન ગણી શકાય.કલમ ૨૭ માં એવી કોઈ શરત નથી કે જે સૂચવે કે બિલ ઓફ એન્ટ્રી સામે અપીલ કરવામાં આવે તે પછી જ રિફંડ દાખલ કરી શકાય.આવી વૈધાનિક શરતોની ગેરહાજરીમાં, રિફંડ દાવા પર પ્રતિબંધ કાયદામાં આચાર કરી શકાતો નથી.કરવેરાના કાયદાનું કડક અર્થઘટન કરવું પડશે અને સંપત્તિ કરવેરાના કમિશનર, ગુજરાત III અમદાવાદ વિરુદ્ધ એલિસ બ્રિજ જિમખાના, (૧૯૯૮) ૧ એસ. સી. સી. ૩૮૪ માં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ તેના કોઈપણ હેતુને અનુમાન લગાવવા માટે કોઈ અવકાશ નથી.રિલાયન્સને મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ ફાઇનાન્શિયલ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ જેસી ડ્રગ્સ એન્ડ ફાર્માસ્યુટિકલ્સ (પી.) લિમિટેડ (૧૯૯૧) ૧ એસ. સી. સી. ૬૩૭, ઓ. પી. સિંગલા એન્ડ અનધર વર્સીસ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અનર્સ, (૧૯૮૪) ૪ એસ. સી. સી. ૪૫૦, અને યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ પોપ્યુલર કન્સ્ટ્રક્શન કંપની, (૨૦૦૧) ૮ એસ. સી. સી. ૪૭૦ માં પણ આ અદાલતના નિર્ણય પર મૂકવામાં આવ્યું છે.

૧૮. એવી પણ વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે કલમ ૨૭ એ કરદાતાને ચૂકવવામાં આવેલી વેરાના રિફંડ માટે ઉપલબ્ધ ઉપાય છે અને કલમ ૨૮ એ વિભાગને ન વસૂલવામાં આવેલી અને ટૂંકા ગાળામાં વસૂલવામાં આવેલી અથવા ભૂલથી વસૂલવામાં આવેલી વેરાની વસૂલાત માટે ઉપલબ્ધ ઉપાય છે. અપીલ દાખલ કર્યા વિના બંને ઉપાયો મેળવી શકાય છે. વધુમાં વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે પ્રવેશ બિલ સામે કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૨૮ હેઠળ કોઈ અપીલ દાખલ કરી શકાતી નથી. કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૭ હેઠળ આકારણીની યોજના સ્વ-આકારણીની હોવાથી અને જ્યારે યોગ્ય અધિકારી દ્વારા આવા સ્વ-આકારણી પર વિવાદ થાય છે, ત્યારે જ આકારણીનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે, ત્યારે તે આદેશની જાણ થયાના ૬૦ દિવસની અંદર સંબંધિત અપીલ અધિકારીને અપીલ કરી શકે છે. તે માત્ર એવી પરિસ્થિતિમાં હોય છે કે જ્યાં બોલવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે તો જ કરદાતાએ અપીલ દાખલ કરવી જરૂરી છે. જ્યાં સુધી આકારણીનો બોલવાનો આદેશ પસાર ન થાય ત્યાં સુધી કોઈ અપીલ કરી શકાતી નથી અને ચૂકવેલ વેરાની રિફંડ માટેનો એકમાત્ર વિકલ્પ રિફંડનો દાવો દાખલ કરવાનો છે. પ્રવેશના બિલ પર માત્ર માલની મંજૂરી આપવા માટે મહોર મારવામાં આવે છે. એન્ટ્રી બિલમાં કોઈ કારણો આપવામાં આવ્યા નથી જેના કારણે તેને એક આદેશ તરીકે ગણી શકાય જે કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૧૨૮ હેઠળ અપીલને આધિન હોઈ શકે. કસ્ટમ્સ કમિશનર વિરુદ્ધ સેયદ અલી (૨૬૫) ઇએલટી ૧૭ (એસ સી)

માં આ અદાલતનો ચુકાદો સુસંગત નથી.આ ચુકાદો કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૮ના સંદર્ભમાં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૯. ભારત સંઘ/વિભાગ વતી એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે સ્વ મૂલ્યાંકન એ મૂલ્યાંકન છે.સ્વ-મૂલ્યાંકન સ્વીકાર્યા પછી અપીલમાં સ્વ-મૂલ્યાંકનની ગેરહાજરીમાં રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવા માટે યોગ્ય અધિકારી માટે તે ખુલ્લું નથી.એક વર્ષથી વધુ સમયની મુદત પૂરી થયા પછી પ્રવેશના બિલનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરવાના નિર્દેશનો આદેશ આપી શકાતો નથી.રિલાયન્સને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટર, કાનપુર વર્સિસ ફ્લોક (ઇન્ડિયા) પ્રાઇવેટ લિમિટેડ, ૨૦૦૦ (૧૨૦) ઇએલટી ૨૮૫ (એસ સી) પર મૂકવામાં આવ્યું છે.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, પ્રવેશના બિલ દાખલ કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું હતું.તે કાયદા હેઠળ મૂલ્યાંકન છે અને જો સૂચનાના લાભનો દાવો કરવામાં આવ્યો નથી, તો અપીલ દાખલ કરીને પ્રવેશના બિલના મૂલ્યાંકનને પડકાર ન હોય તો, સૂચનાના લાભનો દાવો કરી શકાતો નથી.ફ્લોક (ઇન્ડિયા) પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (સુપ્રા) અને પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (સુપ્રા) માં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને ધ્યાનમાં રાખીને રિફંડ માટેની અરજી જાળવવા યોગ્ય નથી.એકવાર સ્વ-મૂલ્યાંકન/મૂલ્યાંકન અંતિમતામાં આવી જાય અને તેના પર સવાલ ઉઠાવવામાં ન આવે, તો તેને કોઈપણ સમયે ફરી ખોલી શકાતું નથી.રિફંડનો દાવો એ અપીલની

કાર્યવાહી નથી.રિફંડના દાવાને ધ્યાનમાં લેતા અધિકારી સક્ષમ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા મૂલ્યાંકન પર અપીલમાં બેસી શકતા નથી.રિફંડના દાવાને ધ્યાનમાં લેતા અધિકારી મૂલ્યાંકન આદેશની સમીક્ષા પણ કરી શકતા નથી.૨૦૧૧ માં સુધારો કરવામાં આવ્યા પછી પણ, આકારણીના આદેશને અનુસરીને ચૂકવણીની શરતો અસ્તિત્વમાં છે.પ્રવેશના બિલનું સ્વ-મૂલ્યાંકન એ આકારણીનો આદેશ હોવાથી, જ્યાં સુધી કાયદાની કલમ ૨ (૨) હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલા આકારણીના આદેશને ફેરફાર માટે અપીલ કમિશનર સમક્ષ અપીલ કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રિફંડ માટેના કોઈ દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાય નહીં.કલમ ૧૨૮ની જોગવાઈને અન્યાયી ન ગણી શકાય.આ સુધારો પ્રક્રિયાને સરળ બનાવવા માટે કરવામાં આવ્યો છે પરંતુ સ્વ-મૂલ્યાંકનની કાનૂની અસર મૂલ્યાંકનની છે.સ્વ મૂલ્યાંકનની પ્રક્રિયા કરતી વખતે કેટલીક કસરતો કરવી પડે છે.એકવાર તેનો સ્વીકાર થઈ જાય પછી, તે મૂલ્યાંકનનો ક્રમ બની જાય છે.

૨૦. સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશ સામે કોઈપણ વ્યક્તિ એટલે કે વિભાગ તેમજ આયાતકાર/નિકાસકારને અપીલ કરવાનો અધિકાર ઉપલબ્ધ છે.જ્યાં સુધી મૂલ્યાંકન આદેશમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે અને મૂલ્યાંકનનો નવો આદેશ પસાર કરવામાં ન આવે અને વેરા ફરીથી નક્કી કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રિફંડ અરજી દ્વારા રિફંડ આપી શકાતું નથી.રિફંડ સત્તાવાળાઓ મૂલ્યાંકન અધિકારીની ભૂમિકા

સંભાળી શકતા નથી.રિફંડના દાવાને ધ્યાનમાં લેનાર અધિકારી મૂલ્યાંકન હુકમનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરી શકતો નથી.મૂલ્યાંકન આદેશ પર મર્યાદાના નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર સવાલ ઉઠાવવો પડશે.જ્યાં સુધી મૂલ્યાંકનના આદેશની વિરુદ્ધ અપીલ કરવામાં ન આવે અને તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રિફંડની અરજીને કલમ ૨૭ હેઠળ સીધી રીતે સ્વીકારી શકાતી નથી.

૨૧. વિચારણા માટેનો પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે મૂલ્યાંકનમાં સ્વ-મૂલ્યાંકનનો પણ સમાવેશ થાય છે કે કેમ.નાણાકીય અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા કરવામાં આવેલા સુધારા પહેલા આકારણીને કલમ ૨ (૨) માં આ રીતે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી હતી:

“૨(૨) “આકારણીમાં કામચલાઉ આકારણી, પુનઃમૂલ્યાંકન અને આકારણીના કોઈપણ ક્રમનો સમાવેશ થાય છે જેમાં આકારણીની વેરા શૂન્ય હોય.

૨૨. નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા કરવામાં આવેલી કલમ ૨ (૨) માં સુધારા પછી 'મૂલ્યાંકન' ની વ્યાખ્યા આ રીતે વાંચે છે:

"૨(૨) "આકારણીમાં કામચલાઉ આકારણી, સ્વ આકારણી, પુનઃમૂલ્યાંકન અને કોઈપણ આકારણીનો સમાવેશ થાય છે જેમાં આકારણીની વેરા શૂન્ય હોય.

૨૩. સુધારેલી વ્યાખ્યા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે સ્વ-મૂલ્યાંકન, કામચલાઉ મૂલ્યાંકન, પુનઃ મૂલ્યાંકન અને કોઈપણ મૂલ્યાંકન જેમાં વેરાનું મૂલ્યાંકન શૂન્ય છે, તે મૂલ્યાંકન છે.મૂલ્યાંકનમાં સ્વ-મૂલ્યાંકનનો સમાવેશ થાય છે, જ્યારે સ્વ-મૂલ્યાંકનની જોગવાઈને કલમ ૧૭ (૧) માં સામેલ કરવામાં આવી છે અને કલમ ૨ (૨) માં મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યામાં અનુરૂપ ફેરફાર કરવામાં આવ્યો છે.અગાઉ મૂલ્યાંકનની વ્યાખ્યામાં સ્વ-મૂલ્યાંકન શબ્દનો સમાવેશ થતો ન હતો.

૨૪. વેરાનું મૂલ્યાંકન ૨૦૧૧ પહેલા અનએમેન્ડેડ એક્ટની કલમ ૧૭માં આપવામાં આવ્યું હતું.કસ્ટમ્સ એક્ટની પૂર્વ-સુધારેલી કલમ ૧૭ અહીં નીચે દર્શાવેલ છે:

"૧૭. વેરાનું મૂલ્યાંકન.—(૧) આયાતકારે કલમ ૪૬ હેઠળ કોઈપણ આયાતી માલ દાખલ કર્યા પછી અથવા નિકાસકારે કલમ ૫૦ હેઠળ કોઈપણ નિકાસ માલ દાખલ કર્યા પછી, આયાત કરેલ માલ અથવા

નિકાસ માલ, જેમ કે કેસ હોઈ શકે છે, અથવા તેના જરૂરી ભાગની, અનુચિત વિલંબ વિના, યોગ્ય અધિકારી દ્વારા તપાસ અને પરીક્ષણ કરી શકાય છે.

(૨) આવી તપાસ અને પરીક્ષણ પછી, કલમ ૮૫માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે સિવાય, આવી ચીજવસ્તુઓ પર લાદવામાં આવતી જો કોઈ વેરાનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે.

(૩) પેટા કલમ (૨) હેઠળ વેરાનું મૂલ્યાંકન કરવાના હેતુસર, યોગ્ય અધિકારી આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને કોઈ કરાર, દલાલની નોંધ, વીમાની નીતિ, સૂચિ અથવા અન્ય દસ્તાવેજ રજૂ કરવા માટે કહી શકે છે, જેમાં આયાત કરેલા માલ અથવા નિકાસ માલ પર લાદવામાં આવેલી વેરાની ખાતરી કરી શકાય છે, અને આવી ખાતરી માટે જરૂરી કોઈપણ માહિતી રજૂ કરી શકે છે, જે ઉત્પાદન અથવા પ્રસ્તુત કરવાની તેની સત્તામાં છે, અને તે પછી આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા આવી અન્ય વ્યક્તિ આવા દસ્તાવેજ રજૂ કરશે અને આવી માહિતી રજૂ કરશે.

(૪) આ વિભાગમાં કંઈપણ હોવા છતાં, આયાતી ચીજવસ્તુઓ અથવા નિકાસ માલની તપાસ અથવા પરીક્ષણ પહેલાં, તેને લગતી એન્ટ્રીમાં આપેલા નિવેદનો અને રજૂ કરેલા દસ્તાવેજો અને પેટા કલમ (૩) હેઠળ આપવામાં આવેલી માહિતીના આધારે યોગ્ય અધિકારી દ્વારા વેરા પર મૂલ્યાંકન કરવાની મંજૂરી આપી શકાય છે; પરંતુ જો તે પછીથી માલની તપાસ અથવા પરીક્ષણ પર અથવા અન્યથા મળી આવે કે આવી એન્ટ્રી અથવા દસ્તાવેજમાં અથવા આ રીતે આપવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતી મૂલ્યાંકનને લગતી કોઈપણ બાબતના સંદર્ભમાં સાચું નથી, તો માલ, આ અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવી શકે તેવી કોઈપણ અન્ય કાર્યવાહી પર પૂર્વગ્રહ વિના, ફરીથી તપાસ કરી શકે છે. વેરા બજાવે છે.

(૫) પેટા કલમ (૨) હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ આકારણી આ અધિનિયમ હેઠળ માલના મૂલ્યાંકન, વર્ગીકરણ, મુક્તિ અથવા તેના માટે કોઈ જાહેરનામાને પરિણામે મેળવવામાં આવેલી વેરાની છૂટ અંગેના આયાતકાર અથવા નિકાસકારના દાવાની વિરુદ્ધ હોય અને તે સિવાયના કિસ્સાઓમાં જ્યાં આયાતકાર અથવા નિકાસકાર, સંદર્ભ મુજબ, લેખિતમાં ઉપરોક્ત આકારણીની સ્વીકૃતિની પુષ્ટિ કરે છે, ત્યાં

યોગ્ય અધિકારીએ પ્રવેશ બિલ અથવા શિપિંગ બિલની આકારણીની તારીખથી ૫ દર દિવસની અંદર બોલવાનો આદેશ પસાર કરવો પડશે.”

૨૫. નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારેલ કલમ ૧૭ અહીં નીચે દર્શાવેલ છે:

“૧૭. વેરાનું મૂલ્યાંકન.— (૧) કલમ ૪૬ હેઠળ કોઈપણ આયાતી માલ દાખલ કરનાર આયાતકાર અથવા કલમ ૫૦ હેઠળ કોઈપણ નિકાસ માલ દાખલ કરનાર નિકાસકાર, કલમ ૮૫માં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તેમ બચાવીને, આવી ચીજવસ્તુઓ પર જો કોઈ શુલ્ક હોય તો તેનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરશે.

(૨) યોગ્ય અધિકારી આવા માલના સ્વ-મૂલ્યાંકનની ચકાસણી કરી શકે છે અને આ હેતુ માટે, કોઈપણ આયાતી માલ અથવા નિકાસ માલ અથવા તેના જરૂરી ભાગની તપાસ અથવા પરીક્ષણ કરી શકે છે.

[(૩) પેટા કલમ (૨) હેઠળ સ્વ-મૂલ્યાંકનની ચકાસણી માટે, યોગ્ય અધિકારી આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ દસ્તાવેજ અથવા માહિતી રજૂ કરવાની જરૂર પડી શકે છે, જેના દ્વારા આયાત કરેલા માલ અથવા નિકાસ માલ પર લાગુ કરાયેલી ડ્યુટી નક્કી કરી શકાય છે અને તે પછી, આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા આવી અન્ય વ્યક્તિ આવા દસ્તાવેજ રજૂ કરશે અથવા આવી માહિતી રજૂ કરશે.

(૪) માલની ચકાસણી, તપાસ અથવા પરીક્ષણ પર અથવા અન્યથા સ્વ-મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે કરવામાં આવ્યું નથી તેવું જોવા મળે તો, યોગ્ય અધિકારી, આ અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવી શકે તેવી અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના, આવા માલ પર લાદવામાં આવેલી વેરાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરી શકે છે.

(૫) પેટા કલમ (૪) હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈપણ પુનઃમૂલ્યાંકન આ અધિનિયમ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ કોઈપણ જાહેરનામાના પરિણામે મેળવેલા માલના મૂલ્યાંકન, વર્ગીકરણ, મુક્તિ અથવા વેરાની છૂટ અંગે આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા

સ્વ-મૂલ્યાંકનની વિરુદ્ધ હોય અને તે સિવાયના અન્ય કિસ્સાઓમાં જ્યાં આયાતકાર અથવા નિકાસકાર, સંદર્ભ મુજબ, લેખિતમાં ઉપરોક્ત પુનઃમૂલ્યાંકનની સ્વીકૃતિની પુષ્ટિ કરે છે, ત્યાં યોગ્ય અધિકારી પુનઃમૂલ્યાંકન પર બોલવાનો આદેશ પસાર કરશે, પ્રવેશ બિલ અથવા શિપિંગ બિલના પુનઃમૂલ્યાંકનની તારીખથી પંદર દિવસની અંદર, કેસ હોઈ શકે છે.

(૬) જ્યાં પુનઃમૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું ન હોય અથવા પુનઃમૂલ્યાંકન પર બોલવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હોય, ત્યાં યોગ્ય અધિકારી તેની કચેરીમાં અથવા આયાતકાર અથવા નિકાસકારના પરિસરમાં આયાત કરેલા માલ અથવા નિકાસ માલની વેરાની આકારણીનું, જે અનુકૂળ હોય તે રીતે, નિયત કરવામાં આવે તે રીતે ઓડિટ કરી શકે છે.

સમજૂતી.—શંકાઓને દૂર કરવા માટે, આથી જાહેર કરવામાં આવે છે કે જે કિસ્સાઓમાં આયાતકારે કલમ ૪૬ હેઠળ કોઈપણ આયાતી માલ દાખલ કર્યો હોય અથવા નિકાસકારે કલમ ૫૦ હેઠળ કોઈપણ નિકાસ માલ દાખલ કર્યો હોય તે તારીખ પહેલાં કે જેના પર નાણાં બિલ,

૨૦૧૧ ને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળે છે, આવી આયાતી માલ અથવા નિકાસ માલ કલમ ૧૭ ની જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થતો રહેશે કારણ કે તે આવી મંજૂરી પ્રાપ્ત થાય તે તારીખની તરત પહેલાં હતી.]"

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૨૬. કલમ ૨૭ વેરા પરત કરવાના દાવા સાથે સંબંધિત છે.નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલાં પ્રચલિત કલમ ૨૭ની જોગવાઈ અહીં નીચે દર્શાવવામાં આવી છે:

"૨૭. (૧) કોઈપણ વેરા પરત કરવાનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ

—

(૧) મૂલ્યાંકનના આદેશના અનુસરણમાં તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી રકમ; અથવા

(૨) તેના દ્વારા જન્મ,

આવી વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, પરત કરવા માટે કસ્ટમ્સના સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના નાયબ કમિશનરને અરજી કરી શકે છે –

(ક) કોઈ પણ વ્યક્તિ દ્વારા તેના વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે અથવા સરકાર દ્વારા અથવા કોઈપણ શૈક્ષણિક, સંશોધન અથવા સખાવતી સંસ્થા અથવા હોસ્પિટલ દ્વારા એક વર્ષની મુદત પૂરી થાય તે પહેલાં કરવામાં આવેલી કોઈપણ આયાતના કિસ્સામાં;

(ખ) અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં, છ મહિનાની મુદત પૂરી થાય તે પહેલાં,

વેરા અને વ્યાજની ચુકવણીની તારીખથી, જો કોઈ હોય તો, આ વતી બનાવેલા નિયમોમાં નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવા સ્વરૂપમાં અને રીતે ચૂકવવામાં આવે છે અને અરજી સાથે એવી દસ્તાવેજી અથવા અન્ય પુરાવા (કલમ ૨૮સીમાં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજો સહિત) હોવા જોઈએ કે જે અરજદાર એ સ્થાપિત કરવા માટે રજૂ કરી શકે છે કે જે વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજની રકમ, જો કોઈ હોય તો, તે

તેની પાસેથી વસૂલવામાં આવી હતી અથવા તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવી હતી અને આવી વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજની ઘટના, જો કોઈ હોય તો, તેના દ્વારા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપવામાં આવી ન હતી:

પરંતુ જ્યાં કેન્દ્રીય કરવેરા અને કર્ટમ્સ કાયદા (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૯૧ના પ્રારંભ પહેલાં રિફંડ માટેની અરજી કરવામાં આવી હોય, ત્યાં આવી અરજી આ પેટા કલમ હેઠળ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે અને તેની કાર્યવાહી પેટા કલમ (૨) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવશે:

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે, જ્યાં વિરોધ હેઠળ આવી વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી કોઈ વેરા અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, ચૂકવવામાં આવી હોય ત્યાં, જેમ કે કેસ હોય તેમ, એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદા લાગુ નહીં થાય:

પરંતુ એ પણ કે જે માલને કલમ ૨૫ની પેટા કલમ (૨) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા વિશેષ આદેશ દ્વારા જકાતની ચુકવણીમાંથી મુક્તિ

આપવામાં આવી છે, તેના કિસ્સામાં, એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદાની ગણતરી આવા આદેશ જારી કરવાની તારીખથી કરવામાં આવશે.

[પરંતુ એ પણ કે જ્યાં ચુકાદો, હુકમનામું, આદેશ અથવા અપીલ સત્તાધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના નિર્દેશના પરિણામે વેરા પરતપાત્ર બને છે, ત્યાં કેસ હોય તે પ્રમાણે એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદાની ગણતરી આવા ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશની તારીખથી કરવામાં આવશે.

સમજૂતી I-આ પેટા કલમના હેતુઓ માટે, આચારકાર સિવાયની વ્યક્તિના સંબંધમાં, "આવી વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજની ચુકવણીની તારીખ, જો કોઈ હોય તો", તે વ્યક્તિ દ્વારા "માલની ખરીદીની તારીખ" તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવશે.

સમજૂતી II.-જ્યારે કલમ ૧૮ હેઠળ કોઈ પણ વેરા કામચલાઉ રીતે ચૂકવવામાં આવે છે, એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદા, જેમ કે કેસ હોઈ શકે છે, તેની ગણતરી તેના અંતિમ મૂલ્યાંકન પછી વેરાની ગોઠવણની તારીખથી કરવામાં આવશે.

(ભાર મૂકવામાં આવે છે) "

૨૭. ફાઈનાન્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારેલા કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૭ની જોગવાઈ અહીં નીચે દર્શાવવામાં આવી છે:

“૨૭. વેરાની રિફંડ માટેનો દાવો.(૧) કોઈપણ વેરા અથવા વ્યાજના

રિફંડનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ,

(ક) તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલ; અથવા

(ખ) તેના દ્વારા જન્મેલા,

આવી ફરજો અથવા વ્યાજની ચૂકવણીની તારીખથી એક વર્ષની મુદત પૂરી થાય તે પહેલાં, કસ્ટમ્સના સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના નાયબ કમિશનરને આવા રિફંડ માટે સૂચવેલા ફોર્મ અને રીતે અરજી કરી શકે છે:

પરંતુ નાણાં વિધેયક, ૨૦૧૧ને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળે તે તારીખ પહેલાં રિફંડ માટેની અરજી કરવામાં આવી હોય, તો આવી અરજી પેટા કલમ (૧) હેઠળ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે, જે નાણાં વિધેયક, ૨૦૧૧ને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળે તે તારીખ પહેલાં હતી અને

તેની કાર્યવાહી પેટા કલમ (૨) ની જોગવાઈઓ અનુસાર કરવામાં આવશે:

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં વિરોધ હેઠળ કોઈ વેરા અથવા વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું હોય ત્યાં એક વર્ષની મર્યાદા લાગુ થશે નહીં.

પરંતુ એ પણ કે જ્યાં દાવો કરાયેલ રિફંડની રકમ એકસો રૂપિયાથી ઓછી હોય, તો તે રિફંડ કરવામાં આવશે નહીં.

સમજૂતી.આ પેટા કલમના હેતુઓ માટે, આયાતકાર સિવાયની વ્યક્તિના સંબંધમાં "વેરા અથવા વ્યાજની ચુકવણીની તારીખ" નો અર્થ આવી વ્યક્તિ દ્વારા "માલની ખરીદીની તારીખ" તરીકે કરવામાં આવશે.

(૧એ) પેટા કલમ (૧) હેઠળની અરજ સાથે એવી દસ્તાવેજ અથવા અન્ય પુરાવા (કલમ ૨૮સીમાં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજો સહિત) હોવા જોઈએ કે જે અરજદાર એ સ્થાપિત કરવા માટે રજૂ કરી શકે કે વેરા

અથવા વ્યાજની રકમ, જેના સંબંધમાં આવા રિફંડનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે તે તેની પાસેથી વસૂલવામાં આવી હતી અથવા તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવી હતી અને આવી વેરા અથવા વ્યાજની ઘટના તેના દ્વારા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપવામાં આવી નથી.

(૧બી) આ વિભાગમાં અન્યથા જોગવાઈ કરવામાં આવી છે તે સિવાય, એક વર્ષની મર્યાદાનો સમયગાળો નીચેની રીતે ગણવામાં આવશે, એટલે કે:

(ક) જે માલને કલમ ૨૫ની પેટા કલમ (૨) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા વિશેષ આદેશ દ્વારા વેરાની ચુકવણીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી હોય તેવા માલના કિસ્સામાં, આવા આદેશની તારીખથી એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી કરવામાં આવશે;

(ખ) અપીલ અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના કોઈ ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશના પરિણામે વેરા પરતપાત્ર બને છે, તો આવા ચુકાદા, હુકમનામા,

આદેશ અથવા નિર્દેશની તારીખથી એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી કરવામાં આવશે.

(ગ) જ્યાં કલમ ૧૮ હેઠળ કોઈ વેરા કામચલાઉ રીતે ચૂકવવામાં આવે છે, ત્યાં એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી વેરાની ગોઠવણની તારીખથી તેના અંતિમ મૂલ્યાંકન પછી અથવા પુનઃ મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં, આવા પુનઃ મૂલ્યાંકનની તારીખથી કરવામાં આવશે.

(ર) જો, આવી કોઈ અરજી પ્રાપ્ત થયા પછી, કસ્ટમ્સના સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના ડેપ્યુટી કમિશનરને સંતોષ થાય કે અરજદાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજનો સંપૂર્ણ અથવા કોઈપણ ભાગ, જો કોઈ હોય તો, તે રિફંડપાત્ર છે, તો તે તે મુજબ ઓર્ડર કરી શકે છે અને આ રીતે નિર્ધારિત રકમ ફંડમાં જમા કરવામાં આવશે:

પરંતુ આ પેટા કલમની ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હેઠળ કસ્ટમ્સના સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના ડેપ્યુટી કમિશનર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજની

રકમ, જો કોઈ હોય તો, ભંડોળમાં જમા કરવાને બદલે, અરજદારને ચૂકવવામાં આવશે, જો આવી રકમ –

(ક) આયાતકારે [અથવા સંદર્ભાનુસાર નિકાસકારે] ચૂકવેલ વેરા પર ચૂકવેલ વેરા અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, જો તેણે આવી વેરા પર ચૂકવેલ વેરા અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપ્યું ન હોય તો;

(ખ) વ્યક્તિ દ્વારા તેના વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે કરવામાં આવેલી આયાત પરની આવી ડ્યુટી પર ચૂકવવામાં આવેલી ડ્યુટી અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો;

(ગ) ખરીદનાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી ફરજો અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, જો તેણે આવી ફરજો પર ચૂકવવામાં આવેલી ફરજો અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો, અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપ્યું ન હોય તો;

(ઘ) કલમ ૨૬માં નિર્દિષ્ટ કરાયેલી નિકાસ જકાત;

(ચ) કલમ ૭૪ અને ૭૫ હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વેરાની ખામી;

(છ) કેન્દ્ર સરકાર સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને સ્પષ્ટ કરે તેવી અન્ય કોઈ વર્ગના અરજદારો દ્વારા વહન કરવામાં આવતી ફરજો પર ચૂકવવામાં આવેલી ફરજો અને વ્યાજ, જો કોઈ હોય તો:

(જ) ઘરના વપરાશ માટે માલસામાનની મંજૂરી આપવાના આદેશ પહેલાં આયાતકાર દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વધુ પડતી વેરા જ્યાં –

(ઝ) શુલ્કની આવી વધારાની ચુકવણી પ્રવેશના સ્વ-મૂલ્યાંકન બિલના કિસ્સામાં પ્રવેશના બિલમાંથી સ્પષ્ટ થાય છે; અથવા

(૨) વાસ્તવમાં ચૂકવવાપાત્ર વેરા પુનઃમૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં પુનઃમૂલ્યાંકન બિલમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે પ્રથમ પરંતુકના ખંડ (એફ) હેઠળ કોઈ જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવશે નહીં સિવાય કે કેન્દ્ર સરકારના અભિપ્રાયમાં આવી વેરા પર ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને

વ્યાજની ઘટના, જો કોઈ હોય તો, સંબંધિત વ્યક્તિઓ દ્વારા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપવામાં આવી ન હોય.

(૩) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, રાષ્ટ્રીય કરવેરા ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના કોઈપણ ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશમાં અથવા આ અધિનિયમની અન્ય કોઈ જોગવાઈ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અથવા હાલમાં અમલમાં રહેલા કોઈપણ કાયદામાં તેનાથી વિપરીત કંઈપણ હોવા છતાં, પેટા કલમ (૨) માં જોગવાઈ કર્યા સિવાય કોઈ રિફંડ કરવામાં આવશે નહીં.

(૪) પેટા કલમ (૨) ના પ્રથમ પરંતુકના ખંડ (એફ) હેઠળ દરેક જાહેરનામું, જો તે બેઠું હોય તો, જાહેરનામું બહાર પાડ્યા પછી શક્ય તેટલી વહેલી તકે સંસદના દરેક ગૃહ સમક્ષ મૂકવામાં આવશે, અને જો તે બેઠું ન હોય તો, તેની પુનઃસભાના સાત દિવસની અંદર, અને કેન્દ્ર સરકાર, જે દિવસે જાહેરનામું લોકસભામાં મૂકવામાં આવ્યું છે તે દિવસથી શરૂ કરીને પંદર દિવસના સમયગાળાની અંદર રજૂ કરાયેલા ઠરાવ દ્વારા સંસદની મંજૂરી માંગશે અને જો સંસદ જાહેરનામામાં કોઈ ફેરફાર કરે અથવા સૂચના અસરમાં ન રહે તે નિર્દેશ આપે, તો તે પછી

તે જાહેરનામું અસરકારક રહેશે. માત્ર આવા સુધારેલા સ્વરૂપમાં અથવા કોઈ અસર નહીં, જેમ કે કેસ હોઈ શકે, પરંતુ તે હેઠળ અગાઉ કરવામાં આવેલી કોઈપણ વસ્તુની માન્યતા પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના.

(૫) શંકાઓને દૂર કરવા માટે, આથી જાહેર કરવામાં આવે છે કે પેટા કલમ (૨) ના પ્રથમ પરંતુકના ખંડ (એફ) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ કોઈપણ જાહેરનામું, જેમાં પેટા કલમ (જ) હેઠળ મંજૂર અથવા સુધારેલ કોઈપણ જાહેરનામું સામેલ છે, તેને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા કોઈપણ સમયે સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને રદ કરી શકાય છે.

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૨૮. કલમ ૨૮ એ ફરજોની વસૂલાત સાથે સંબંધિત છે જે વસૂલવામાં આવતી નથી અથવા ચૂકવવામાં આવતી નથી અથવા ટૂંકા ગાળામાં વસૂલવામાં આવે છે અથવા ટૂંકા ગાળામાં ચૂકવવામાં આવે છે અથવા ભૂલથી પરત કરવામાં આવે છે. કલમ ૨૮ (૧) અહીં નીચે કાઢવામાં આવી છે:

“૨૮. ન વસૂલવામાં આવેલી અથવા ચૂકવવામાં ન આવેલી અથવા ટૂંકા ગાળામાં વસૂલવામાં આવેલી અથવા ટૂંકા ગાળામાં ચૂકવવામાં આવેલી અથવા ભૂલથી પરત કરવામાં આવેલી ફરજોની વસૂલાત.-

(૧) જ્યાં કોઈ વેરા વસૂલવામાં ન આવી હોય અથવા ચૂકવવામાં ન આવી હોય અથવા શોર્ટલેવી કરવામાં આવી હોય અથવા શોર્ટપેઈડ કરવામાં આવ્યું હોય અથવા ભૂલથી રિફંડ કરવામાં આવ્યું હોય, અથવા ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું ન હોય, તો સંડોવણીના કારણો અથવા કોઈપણ ઇરાદાપૂર્વકની ખોટી રજૂઆત અથવા તથ્યોને દબાવવા સિવાયના કોઈપણ કારણોસર આંશિક ચૂકવણી અથવા ભૂલથી રિફંડ કરવામાં આવે, -

(ક) યોગ્ય અધિકારી, સંબંધિત તારીખથી બે વર્ષની અંદર, વેરા અથવા વ્યાજ સાથે ચાર્જપાત્ર વ્યક્તિને નોટિસ આપશે જે આમ વસૂલવામાં આવી નથી અથવા ચૂકવવામાં આવી નથી અથવા જેને શોર્ટલીવી અથવા શોર્ટપેઈડ કરવામાં આવી છે અથવા જેને રિફંડ ભૂલથી કરવામાં આવ્યું છે, તેને કારણ બતાવવાની જરૂર છે કે તેણે નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ રકમ કેમ ન ચૂકવવી જોઈએ;

પરંતુ નોટિસ જારી કરતા પહેલા, યોગ્ય અધિકારીએ નિયત કરવામાં આવે તેવી રીતે વેરા અથવા વ્યાજ સાથે જવાબદાર વ્યક્તિ સાથે પૂર્વ સૂચના પરામર્શ કરવો પડશે;

(ખ) વેરા અથવા વ્યાજ સાથે ચાર્જપાત્ર વ્યક્તિ, કલમ (એ) હેઠળ નોટિસની સેવા પહેલાં ચૂકવણી કરી શકે છે, જેના આધારે –

(૧) આવી વેરાની તેની પોતાની ખાતરી; અથવા

(૨) યોગ્ય અધિકારી દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી વેરા,

કલમ ૨૮ એએ હેઠળ તેના પર ચૂકવવાપાત્ર વ્યાજ સાથે વેરાની રકમ અથવા વ્યાજની રકમ કે જે આમ ચૂકવવામાં આવી નથી અથવા આંશિક ચૂકવવામાં આવી નથી:

પરંતુ જ્યાં સામેલ રકમ એકસો રૂપિયાથી ઓછી હોય ત્યાં યોગ્ય અધિકારી આવી કારણદર્શક નોટિસ આપશે નહીં.”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૨૯. વિચારણા માટેનો પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે શું બોલવાનો આદેશ પસાર કર્યા વિના સ્વ-મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં, તેને સ્વ-મૂલ્યાંકનનો ક્રમ કહી શકાય.મૂલ્યાંકનકર્તાઓ વતી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે મનની કોઈ અરજી નથી અને પ્રવેશના બિલ પર સંબંધિત અધિકારીઓ દ્વારા માત્ર સમર્થન કરવામાં આવે છે જેને બોલવાના આદેશથી ઘણો ઓછો આદેશ ન કહી શકાય.

૩૦. એસ્કોર્ટ્સ લિમિટેડ વર્સિસ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અર્ટર્સ (૧૯૯૪) માં સપ.૩ એસ. સી. સી. ૮૬ આયાત કરેલા માલને ચોક્કસ ટેરિફ આઈટમ હેઠળ વર્ગીકૃત કરવા અને તેના પર ડ્યુટી ચૂકવવાના બિલ ઓફ એન્ટ્રી અંગે વિચારણા માટે પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો.આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે આવા કિસ્સામાં પ્રવેશ પત્ર પર સહી કરવી એ જ આકારણીનો આદેશ પસાર કરવા સમાન છે.આથી, આયાત કરેલ માલ વેરાના ઘણા ઓછા દરને આકર્ષિત કરતી એક અલગ વસ્તુ હેઠળ આવે છે, જે વેરાની ચુકવણીના છ મહિના કરતાં વધુ સમય પછી દાખલ કરવામાં આવી છે, તેના આધારે રિફંડની માંગ કરતી અરજીને યોગ્ય રીતે સમય-પ્રતિબંધિત તરીકે નકારી કાઢવામાં આવી હતી.મહત્વની બાબત એ છે કે પ્રવેશના બિલમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીને મૂલ્યાંકન અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ

મૂલ્યાંકનનો આદેશ માનવામાં આવ્યો છે.આ અદાલતે કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૪૭ અને ૧૭ની જોગવાઈઓ પર વિચાર કર્યો અને અવલોકન કર્યું છે:

“૯. કલમ ૪૭ અને ૧૭ ને એકસાથે વાંચીને, તે કોઈ પણ શંકાની બહાર સ્પષ્ટ છે કે, પ્રવેશ બિલ દાખલ થતાં જ, યોગ્ય અધિકારી માલની તપાસ કરે છે, તેનું પરીક્ષણ કરે છે, યોગ્ય વેરાનું મૂલ્યાંકન કરે છે અને વેરા અને અન્ય શુલ્ક, જો કોઈ હોય તો, ચૂકવવામાં આવે તે પછી જ માલની મંજૂરી આપે છે.કાયદાની યોજનામાં એવી દલીલ કરવા માટે કોઈ અવકાશ નથી કે કોઈ પણ માલને વેરાની આકારણી કર્યા વિના મંજૂરી આપવામાં આવશે, પછી ભલે તે કામચલાઉ હોય કે અંતિમ.

૧૦. હવે એ નોંધવામાં આવી શકે છે કે આ કાયદો કોઈ ચોક્કસ સ્વરૂપ સૂચવતો નથી જેમાં આકારણીનો ક્રમ બનાવવાનો હોય.વસ્તુઓની પ્રકૃતિમાં, જ્યારે વર્ગીકરણ અથવા વેરાના દર અંગે કોઈ વિવાદ ન હોય ત્યારે મૂલ્યાંકનના કોઈ ઔપચારિક ક્રમની અપેક્ષા રાખી શકાતી નથી.આવા કિસ્સામાં કોઈ ઔપચારિક આદેશની અપેક્ષા રાખી શકાતી નથી, તે 'સમગ્ર-કાઉન્ટર' પ્રણાલિ જેવું છે.વર્તમાન

કિસ્સામાં, તે પુનરાવર્તન કરી શકાય છે કે અપીલકર્તાએ પોતે જ ટેરિફ આઈટમ નંબર ૭૩.૩૩/૪૦ હેઠળ માલનું વર્ગીકરણ કર્યું છે અને તે હેઠળ લાગુ દરે ડ્યુટી ચૂકવી છે.તે તબક્કે, તેમણે વર્ગીકરણ અથવા લાગુ વેરાના અધિકાર અંગે કોઈ વિવાદ ઉઠાવ્યો ન હતો.તેથી, ઔપચારિક આદેશ પસાર કરવાનો કોઈ પ્રસંગ નહોતો કારણ કે તે તબક્કે કોઈ લાઈસન્સ નહોતું.અપીલકર્તા દ્વારા રજૂ કરાયેલ પ્રવેશ પત્ર પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા, જે આકારણી અધિકારી દ્વારા મંજૂરી સૂચવે છે.તે પોતે જ આવી પરિસ્થિતિમાં મૂલ્યાંકનનો ક્રમ છે.તેથી, અમે સંમત થવા તૈયાર નથી કે આ કેસમાં મૂલ્યાંકનનો કોઈ ક્રમ નથી, અને તેથી, કલમ ૨૭ માં સૂચવવામાં આવેલી મર્યાદા ચાલવાનું શરૂ થયું નથી.કલમ ૨૭ ભાષામાં ભારપૂર્વક છે.તેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે વેરા પરત કરવા માટેની અરજી તે તારીખથી છ મહિનાની સમાપ્તિ પહેલાં કરવામાં આવશે જેના પર વેરા ચૂકવવામાં આવી હતી.આ જોગવાઈને ધ્યાનમાં રાખીને, ભારત સરકાર સહિત કાયદા હેઠળના અધિકારીઓ પાસે અપીલકર્તાની અરજીને રદ કરવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નહોતો. મદ્રાસ રબર ફેક્ટરી લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા (૧૯૭૬) ૨ એસ. સી. સી. રપપમાં પણ આ અદાલત દ્વારા આ અભિપ્રાય લેવામાં આવ્યો છે."

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૩૧. ઉપરોક્ત ચર્ચા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે પ્રવેશ પત્ર પર કરવામાં આવેલ સમર્થન મૂલ્યાંકનનો ક્રમ છે. એવું ન કહી શકાય કે આવા કેસમાં મૂલ્યાંકનનો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી. જ્યારે કોઈ લીસ નથી, ત્યારે બોલવાનો આદેશ "કાઉન્ટર અફેરમાં" પસાર કરવાની જરૂર નથી.

૩૨. ૨૦૧૧ ના નાણાં અધિનિયમ દ્વારા કલમ ૧૭ (૧) માં કરવામાં આવેલા સુધારા પહેલા કાયદાના સુધારા પહેલાં પ્રચલિત વેરાની આકારણીની પ્રક્રિયા પર આવીએ તો, આચાતી ચીજવસ્તુઓ અથવા નિકાસ કરેલી ચીજવસ્તુઓની યોગ્ય અધિકારી દ્વારા તપાસ અને પરીક્ષણ કરવું જરૂરી હતું. આવી તપાસ કર્યા પછી, તેણે આ માલ પર જો કોઈ શુલ્ક હોય તો તેનું મૂલ્યાંકન કરવું પડ્યું હતું. કલમ ૧૭ની પેટા કલમ (૩) હેઠળ, યોગ્ય અધિકારીને આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને પરંતુકમાં નિર્દિષ્ટ કરેલા કોઈપણ કરાર, દલાલની નોંધ અથવા અન્ય કોઈપણ દસ્તાવેજ રજૂ કરવા અને કોઈપણ જરૂરી માહિતી પ્રદાન કરવા માટે અધિકૃત કરવામાં આવ્યા હતા. તેમ છતાં તેને લગતા એન્ટ્રી બિલમાં આપેલા નિવેદનો અને રજૂ કરેલા દસ્તાવેજો અને પેટા કલમ (૩) હેઠળ આપવામાં આવેલી માહિતી; પરંતુ જો તે પછીથી માલની તપાસ અથવા

પરીક્ષણ પર અથવા અન્યથા મળી આવ્યું હોય કે આવા એન્ટ્રી બિલ અથવા દસ્તાવેજમાં અથવા આ રીતે આપવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતીમાં કોઈ નિવેદન સાચું ન હતું, તો તે વેરાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરવા માટે આગળ વધી શક્યો હોત.પેટા કલમ (૨) હેઠળ કરવામાં આવેલ મૂલ્યાંકન માલના મૂલ્યાંકન, વર્ગીકરણ, મુક્તિ અથવા છૂટ અંગેના આયાતકાર અથવા નિકાસકારના દાવાની વિરુદ્ધ હોય તો, કલમ ૧૭ (૫) માં જોગવાઈ મુજબ પ્રવેશ બિલ અથવા શિપિંગ બિલની આકારણીની તારીખથી ૧૫ દિવસની અંદર વિગતદર્શક આદેશ પસાર કરવામાં આવશે.

૩૩. ૨૦૧૧ ના નાણાં અધિનિયમ દ્વારા સુધારેલી કલમ ૧૭ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, કલમ ૧૭ (૧) માં આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા આવી ચીજવસ્તુઓ પર જો કોઈ વસૂલવામાં આવે તો તેનું સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.સ્વ-મૂલ્યાંકન એ કલમ ૨ (૨) ની સુધારેલી વ્યાખ્યા અનુસાર મૂલ્યાંકન છે.વધુમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે યોગ્ય અધિકારી આવા માલના સ્વ-મૂલ્યાંકનની ચકાસણી કરી શકે છે અને આ હેતુ માટે, કોઈપણ આયાતી માલ અથવા નિકાસ કરાયેલ માલ અથવા તેના જરૂરી હોય તેવા ભાગની તપાસ અથવા પરીક્ષણ કરી શકે છે.સ્વ-મૂલ્યાંકનની ચકાસણી કરવાની સત્તા યોગ્ય અધિકારી પાસે હોય છે અને તે હેતુ માટે કલમ ૧૭ (૩) હેઠળ, તે

આયાતકાર, નિકાસકાર અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આવા દસ્તાવેજ રજૂ કરવા અને આવી માહિતી વગેરે રજૂ કરવાની જરૂર પડી શકે છે. જો ચકાસણી પર યોગ્ય અધિકારીને માલની તપાસ અથવા પરીક્ષણ પર અથવા તેના ભાગ રૂપે અથવા અન્યથા જાણવા મળ્યું હોય કે સ્વ-મૂલ્યાંકન યોગ્ય રીતે કરવામાં આવ્યું નથી, તો યોગ્ય અધિકારી, અધિનિયમ હેઠળ લેવામાં આવી શકે તેવી અન્ય કોઈપણ કાર્યવાહી પ્રત્યે પૂર્વગ્રહ વિના, આવા માલ પર વસૂલવામાં આવતી વેરાનું ફરીથી મૂલ્યાંકન કરવા માટે આગળ વધી શકે છે. સુધારેલા કાયદાની કલમ ૧૭ (૫) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં પેટા કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ કરવામાં આવેલું પુનઃમૂલ્યાંકન તેમાં ઉલ્લેખિત બાબતો અંગે આયાતકાર અથવા નિકાસકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા મૂલ્યાંકનની વિરુદ્ધ હોય, તો યોગ્ય અધિકારીએ પુનઃમૂલ્યાંકન પર, પ્રવેશના બિલ અથવા શિપિંગ બિલના પુનઃમૂલ્યાંકનની તારીખથી ૧૫ દિવસની અંદર, બોલવાનો આદેશ પસાર કરવો પડશે. સુધારેલી કલમ ૧૭ના સ્પષ્ટીકરણમાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે કે નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલાં આયાત અથવા નિકાસ કલમ ૧૭ની બિન-સુધારેલી જોગવાઈઓ દ્વારા સંચાલિત થશે.

૩૪. કલમ ૧૮ એ વેરાની કામચલાઉ આકારણી સાથે સંબંધિત છે જ્યાં આયાતકાર અથવા નિકાસકાર સ્વ-આકારણી કરવામાં અસમર્થ હોય અથવા

યોગ્ય અધિકારીને કોઈપણ આયાતી અથવા નિકાસ માલને કોઈપણ રાસાયણિક અથવા અન્ય પરીક્ષણો માટે વિષય બનાવવો જરૂરી લાગે; અથવા જ્યાં યોગ્ય અધિકારી દ્વારા વધુ તપાસ જરૂરી માનવામાં આવે.

૩૫. નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારા પહેલા કાયદાની કલમ ૨૭ રિફંડ પ્રક્રિયા માટે પ્રદાન કરે છે.કોઈપણ વ્યક્તિ વેરા અને વ્યાજના રિફંડનો દાવો કરી શકે છે જો આવી વેરા પર કોઈ ચૂકવણી કરવામાં આવી હોય.આકારણીના આદેશને અનુસરીને અથવા તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી વેરા અને વ્યાજનું રિફંડ, કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા તેના વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે અથવા સરકાર દ્વારા અથવા કોઈપણ શૈક્ષણિક, સંશોધન અથવા સમાવતી સંસ્થા અથવા હોસ્પિટલ દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈપણ આયાતના કિસ્સામાં એક વર્ષની અંદર કસ્ટમ્સના સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના નાયબ કમિશનરને આવી વેરાની રિફંડ માટે અરજી કરી શકે છે.અન્ય કોઈ પણ કિસ્સામાં વેરા અને વ્યાજની ચુકવણીની તારીખથી છ મહિનાની સમાપ્તિ પહેલાં.તેણે વધુ સંતોષ કરવો પડશે કે તેણે આવી જવાબદારી અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપી નથી.જ્યાં વિરોધ હેઠળ કોઈ વેરા અને વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું હોય ત્યાં એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદા લાગુ થશે નહીં.કલમ ૨૭ના બીજા પરંતુક દ્વારા સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે અપીલ અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા

નિર્દેશના પરિણામે રિફંડ જરૂરી બને તે કિસ્સામાં, એક વર્ષ કે છ મહિનાની મર્યાદા આવા ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશની તારીખથી શરૂ થશે.

૩૬. ફાઇનાન્સ એક્ટ, ૨૦૧૧ દ્વારા સુધારેલ કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૭ એ જોગવાઈ કરે છે કે કોઈપણ વ્યક્તિ જે તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી અથવા ઉઠાવવામાં આવેલી કોઈપણ વેરા અથવા વ્યાજના રિફંડનો દાવો કરે છે, તે આવી વેરા અથવા વ્યાજની ચુકવણીની તારીખથી એક વર્ષની સમાપ્તિ પહેલાં કસ્ટમ્સના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરને આવા રિફંડ માટે નિર્ધારિત ફોર્મ અને રીતે અરજી કરી શકે છે. જો નાણાં ખરડાને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળે તે પહેલાં રિફંડ માટેની અરજી કરવામાં આવી હોય, તો તે કલમ ૨૭ (૧) ની જોગવાઈ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે છે અને કલમ ૨૭ (૨) હેઠળ કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે. કલમ ૨૭ (૧ બી) (એ) ની જોગવાઈઓ દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલ એક વર્ષની મર્યાદાના સમયગાળાની ગણતરી એવા માલના કિસ્સામાં કરવી પડશે કે જેને કલમ ૨૫ (૨) હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા વિશેષ આદેશ દ્વારા વેરાની ચુકવણીમાંથી મુક્તિ આપવામાં આવી છે. અપીલ અધિકારી, અપીલ ટ્રિબ્યુનલ અથવા કોઈપણ અદાલતના કોઈપણ ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશના પરિણામે વેરા પરતપાત્ર બને છે, તો આવા ચુકાદા, હુકમનામા, આદેશ અથવા નિર્દેશની તારીખથી એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી કરવામાં આવશે. કલમ ૨૭ (૧

બી) (સી) માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યાં કલમ ૧૮ હેઠળ કોઈ વેરા કામચલાઉ રીતે ચૂકવવામાં આવે છે, ત્યાં એક વર્ષની મર્યાદાની ગણતરી તેના અંતિમ મૂલ્યાંકન પછી અથવા પુનઃ મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં વેરાની ગોઠવણની તારીખથી કરવામાં આવશે. કલમ ૨૭નો બીજો પરંતુક સ્પષ્ટ કરે છે કે જ્યાં વિરોધ હેઠળ કોઈ વેરા અથવા વ્યાજ ચૂકવવામાં આવ્યું હોય ત્યાં ૧ વર્ષની મર્યાદા લાગુ થશે નહીં.

૩૭. કલમ ૨૭ (૨) (એ) હેઠળ અરજદાર પર એ સંતોષવાની વેરા છે કે જે વેરા અથવા વ્યાજની રકમનો દાવો કરવામાં આવ્યો છે, તે તેના દ્વારા અન્ય કોઈ વ્યક્તિને આપવામાં આવ્યો નથી, આ જોગવાઈનો હેતુ અન્યાયી સંવર્ધનને અટકાવવાનો છે.

૩૮. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કલમ ૨૭ (૧) (i) માં અગાઉ જે અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો કે "મૂલ્યાંકનના આદેશને અનુસરીને" સ્વ-મૂલ્યાંકનની જોગવાઈની રજૂઆતને કારણે કલમ ૨૭ ની સુધારેલી જોગવાઈમાંથી કાઢી નાખવામાં આવી છે. જો કે, સ્વ-મૂલ્યાંકન એ મૂલ્યાંકનનો આદેશ હોવા છતાં, ઉપરોક્ત અભિવ્યક્તિને કાઢીને કોઈ તફાવત કરવામાં આવતો નથી કારણ કે સ્વ-મૂલ્યાંકનના કિસ્સામાં કોઈ અલગ તર્કયુક્ત મૂલ્યાંકન આદેશ

પસાર કરવાની જરૂર નથી, જેમ કે આ અદાલતે એસ્કોર્ટ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા એન્ડ અર્ટર્સ (સુપ્રા) માં અવલોકન કર્યું છે.

૩૯. કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, કાનપુર વર્સિસ ફ્લોક (ઇન્ડિયા) પ્રાઇવેટ લિમિટેડ ૨૦૦૦ (૧૨૦) ઇએલટી ૨૮૫ (એસ સી) = (૨૦૦૦) ૬ એસ સી સી ૬૫૦ માં, આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે જે પ્રશ્ન આવ્યો હતો તે અપીલપાત્ર આદેશનો બિન-પડકાર હતો જેમાં ન્યાયનિર્ણાયક સત્તામંડળે એક આદેશ પસાર કર્યો હતો જે કાયદા હેઠળ અપીલપાત્ર છે, અને પીડિત પક્ષે અપીલ દાખલ કરવાનું પસંદ કર્યું ન હતું. આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ચુકાદો આપનાર સત્તામંડળે આદેશ પસાર કરવામાં ભૂલ કરી હોવાના આધારે રિફંડ માટે દાવો દાખલ કરીને પછીથી ચુકાદો આપનાર સત્તામંડળના આદેશની શુદ્ધતા પર સવાલ ઉઠાવવા માટે પક્ષ માટે તે ખુલ્લું નથી. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ની જોગવાઈઓ વિચારણા માટે આવી હતી. કોર્ટે નોંધ્યું છે:

“૧૦. ઉઠાવવામાં આવેલા પ્રશ્ન પર આવીએ તો, એ બાબતમાં શંકાનો અવકાશ ઓછો છે કે, એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં ન્યાયનિર્ણાયક સત્તામંડળે કાયદો હેઠળ અપીલપાત્ર આદેશ પસાર કર્યો હોય અને પીડિત પક્ષે અપીલ દાખલ કરવાના વૈધાનિક અધિકારનો ઉપયોગ

કરવાનું પસંદ ન કર્યું હોય, તે પક્ષ માટે એ આધાર પર રિફંડ માટે દાવો દાખલ કરીને ન્યાયનિર્ણાયક સત્તામંડળના આદેશની શુદ્ધતા પર સવાલ ઉઠાવવા માટે ખુલ્લો નથી કે ન્યાયનિર્ણાયક સત્તામંડળે તેનો આદેશ પસાર કરવામાં ભૂલ કરી હતી.જો આ સ્થિતિ સ્વીકારવામાં આવે તો અધિનિયમ અને નિયમોમાં ચુકાદા માટેની જોગવાઈઓ, અધિનિયમ અને નિયમોમાં અપીલ માટેની જોગવાઈ તેમની સુસંગતતા ગુમાવશે અને સમગ્ર કવાયત નિર્ણયક થઈ જશે.અમારા મતે, આ સ્થિતિ કાયદાની યોજનાની વિરુદ્ધ ચાલશે અને કરવેરા અને આબકારી જકાતની વસૂલાતની સમગ્ર પ્રક્રિયામાં અનિશ્ચિતતાનું તત્વ રજૂ કરશે.આવી સ્થિતિને સ્વીકારી શકાતી નથી.અમારા દ્વારા લેવામાં આવેલા અભિપ્રાયને નિયમ ૧૧ના પેટા-નિયમ (૩) ની જોગવાઈમાંથી પણ સમર્થન મળે છે જેમાં એવું દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે અધિનિયમ હેઠળ અપીલ અથવા પુનરાવર્તનમાં પસાર કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશનું પરિણામ, કોઈપણ વેરાનું રિફંડ કોઈપણ વ્યક્તિને બાકી રહે છે, ત્યારે યોગ્ય અધિકારી તે વતી કોઈ દાવો કર્યા વિના આવી વ્યક્તિને રકમ પરત કરી શકે છે.આ જોગવાઈ અધિનિયમ હેઠળ અપીલ અથવા પુનરીક્ષણ અધિકારીના આદેશ સાથે જોડાયેલું મહત્વ સૂચવે છે. તેથી, જો અધિનિયમ હેઠળ અપીલ

કરી શકાય તેવા આદેશને પડકારવામાં ન આવે તો તે આદેશ પર સવાલ ઉઠાવવા માટે જવાબદાર નથી અને રિફંડ માટેની કાર્યવાહીમાં આ બાબત ફરી ખોલવાની નથી, જે, જો આપણે તેને એમ કહીએ તો, હુકમનામું/આદેશના અમલની પ્રકૃતિમાં છે. હાથમાં રહેલા કેસમાં, સહાયક કલેક્ટરના આદેશમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો કે જો સલાહ આપવામાં આવે તો કરદાતા કલેક્ટર (અપીલ) સમક્ષ આદેશ સામે અપીલ દાખલ કરી શકે છે.

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૪૦. પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ કસ્ટમ્સ કમિશનર (પ્રિવેન્ટિવ) ૨૦૦૪ (૧૭૨) ઇએલટી ૧૪૫ (એસ સી) = (૨૦૦૫) ૧૦ એસ સી C ૪૩૩ કેસમાં, કોર્ટે કસ્ટમ્સ એક્ટની કલમ ૨૭ની બિનસંશોધિત જોગવાઈને ધ્યાનમાં લીધી હતી અને આવી જ રજૂઆત કરવામાં આવી હતી જેને આ અદાલત દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને અવલોકન કર્યું હતું કે જ્યાં સુધી આકારણીનો આદેશ છે, ત્યાં સુધી આકારણીના તે આદેશ મુજબ વેરા ચૂકવવાપાત્ર રહેશે. આ અદાલતે આ રીતે નિરીક્ષણ કર્યું છે:

"૬.અમે આ રજૂઆત સ્વીકારી શકતા નથી.આ અદાલત દ્વારા ફ્લોક (ઇન્ડિયા) કેસ (૨૦૦૦) ૬ એસ. સી. સી. ૬૫૦ માં આવી જ દલીલને નકારી કાઢવામાં આવી છે.એકવાર આકારણીનો આદેશ પસાર થઈ જાય પછી તે આદેશ મુજબ વેરા ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.જ્યાં સુધી મૂલ્યાંકનના તે આદેશની કલમ ૨૮ હેઠળ સમીક્ષા કરવામાં ન આવી હોય અને/અથવા અપીલમાં તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવ્યો હોય, ત્યાં સુધી તે આદેશ કાયમ રહે છે.જ્યાં સુધી આકારણીનો ક્રમ રહે ત્યાં સુધી આકારણીના તે ક્રમ મુજબ વેરા ચૂકવવાપાત્ર રહેશે.રિફંડનો દાવો એ અપીલની કાર્યવાહી નથી.રિફંડના દાવાને ધ્યાનમાં લેતા અધિકારી સક્ષમ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલા મૂલ્યાંકન પર અપીલમાં બેસી શકતા નથી.રિફંડના દાવાને ધ્યાનમાં લેતા અધિકારી મૂલ્યાંકન આદેશની સમીક્ષા પણ કરી શકતા નથી.

૭. અમે એવી દલીલમાં પણ કોઈ તથ્ય જોતા નથી કે મર્યાદાના સમયગાળા માટેની જોગવાઈ સૂચવે છે કે અપીલ દાખલ કર્યા વિના રિફંડનો દાવો દાખલ કરી શકાય છે.એક્સાઇઝ એક્ટ હેઠળ કલમ ૧૧ હેઠળ પણ રિફંડ માટેનો દાવો છ મહિનાના સમયગાળામાં દાખલ કરવો પડતો હતો.ફ્લોક (ઇન્ડિયા) ના કેસમાં (ઉપરોક્ત) હજુ પણ

એવું માનવામાં આવતું હતું કે અપીલ દાખલ કરવામાં આવી ન હોય તો રિફંડનો દાવો કરી શકાતો નથી.

૮. "મૂલ્યાંકનના આદેશના અનુસરણમાં" શબ્દો ફક્ત પક્ષ/વ્યક્તિને સૂચવે છે જે રિફંડ માટે દાવો કરી શકે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, તેઓ મૂલ્યાંકનના આદેશને અનુસરીને વેરા ચૂકવનાર વ્યક્તિને રિફંડનો દાવો કરવા સક્ષમ બનાવે છે. આ શબ્દો એવા નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જતા નથી કે અપીલમાં મૂલ્યાંકનના ક્રમમાં ફેરફાર કર્યા વિના અથવા સમીક્ષા કર્યા વિના રિફંડ માટેના દાવાને જાળવી શકાય છે.

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૪૧. રિફંડની જોગવાઈઓ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે તે અમલની કાર્યવાહીની પ્રકૃતિમાં વધુ કે ઓછું છે. તે સત્તા માટે ખુલ્લું નથી કે જે ગુણદોષ પર નવું મૂલ્યાંકન કરવા અને ભૂલ અથવા અન્યથા આધારે મૂલ્યાંકન સુધારવા માટે રિફંડની પ્રક્રિયા કરે છે.

૪૨. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સ્વ મૂલ્યાંકનના આદેશ સામે કોઈ અપીલ નથી. કલમ ૧૨૮ની જોગવાઈઓ કમિશનર (અપીલ) ને કરવામાં

આવેલી અપીલ સાથે સંબંધિત છે.કોઈપણ નિર્ણય અથવા આદેશથી વ્યથિત કોઈપણ વ્યક્તિ ૬૦ દિવસની અંદર કમિશનર (અપીલ) ને અપીલ કરી શકે છે.વધુ ૩૦ દિવસ માટે વિલંબને માફ કરવાની જોગવાઈ છે.કલમ ૧૨૮ની જોગવાઈઓ અહીં નીચે દર્શાવેલ છે:

“૧૨૮. [કમિશનર (અપીલ)] ને અપીલ.— (૧) [મુખ્ય કસ્ટમ્સ કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સ કમિશનર] કરતા નીચલા દરજ્જાના કસ્ટમ્સ અધિકારી દ્વારા આ અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલા કોઈપણ નિર્ણય અથવા આદેશથી વ્યથિત કોઈપણ વ્યક્તિ [કમિશનર (અપીલ)] ને આવા નિર્ણય અથવા આદેશની જાણ થયાની તારીખથી [સાઠ દિવસની અંદર] અપીલ કરી શકે છે:

[પરંતુ કમિશનર (અપીલ), જો તેમને સંતોષ થાય કે અપીલકર્તાને ઉપરોક્ત સાઠ દિવસના સમયગાળાની અંદર અપીલ રજૂ કરવાથી પૂરતા કારણોસર અટકાવવામાં આવ્યો હતો, તો તેને વધુ ત્રીસ દિવસના સમયગાળામાં રજૂ કરવાની મંજૂરી આપી શકે છે.

[(૧અ) કમિશનર (અપીલ), જો અપીલની સુનાવણીના કોઈપણ તબક્કે પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે તો, પક્ષકારોને અથવા તેમાંથી કોઈપણને સમયાંતરે સમય આપી શકે છે અને લેખિતમાં નોંધાયેલા કારણો માટે અપીલની સુનાવણી સ્થગિત કરી શકે છે:

પરંતુ અપીલની સુનાવણી દરમિયાન પક્ષકારને આવી કોઈ સ્થગન ત્રણ વખતથી વધુ આપવામાં આવશે નહીં.]

(૨) આ કલમ હેઠળની દરેક અપીલ એવા સ્વરૂપમાં હશે અને આ વતી બનાવેલા નિયમો દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવે તેવી રીતે તેની ચકાસણી કરવામાં આવશે.

૪૩. સ્વ-મૂલ્યાંકનનો આદેશ તેમ છતાં અધિનિયમ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલો મૂલ્યાંકન આદેશ હોવાથી, દેખીતી રીતે તેનાથી વ્યથિત કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા તેની અપીલ કરી શકાય છે. 'કોઈપણ વ્યક્તિ' અભિવ્યક્તિ વ્યાપક કંપનવિસ્તારની છે. મહેસૂલ, તેમજ આકારણી કરનાર, આકારણીના આદેશ દ્વારા વ્યથિત અપીલને પણ પસંદ કરી શકે છે. તે માત્ર પુનઃમૂલ્યાંકનનો આદેશ નથી જે અપીલપાત્ર છે પરંતુ કલમ ૧૨૮ ની જોગવાઈઓ સ્વ-મૂલ્યાંકન સહિત અધિનિયમ

હેઠળ કોઈપણ નિર્ણય અથવા આદેશને અપીલપાત્ર બનાવે છે.સ્વ-મૂલ્યાંકનનો આદેશ એ કલમ ૨ (૨) મુજબ મૂલ્યાંકનનો આદેશ છે, જેમ કે, જો કોઈ વ્યક્તિ તેનાથી વ્યથિત હોય તો તે અપીલપાત્ર છે.જો ચકાસણી પર સ્વ-મૂલ્યાંકન સંતોષકારક ન હોવાનું જણાય, તો કલમ ૧૭ (૪) હેઠળ પુનઃ મૂલ્યાંકનનો આદેશ પસાર કરવો પડે તેવી પરિસ્થિતિમાં તર્કયુક્ત/બોલવાનો આદેશ પસાર કરવા માટે કલમ ૧૭ માં ચોક્કસ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.કલમ ૧૨૮માં બોલવાના આદેશ સામે અપીલની જોગવાઈ નથી પરંતુ "કોઈપણ આદેશ" સામે અપીલની જોગવાઈ છે જે વ્યાપક વ્યાપ ધરાવે છે.ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા નિયુક્ત તર્ક એ છે કે કોઈ લાઈસન્સ ન હોવાથી, કોઈ બોલવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવતો નથી, કારણ કે આવી અપીલ ખોટી નથી, કાયદામાં ટકાઉ નથી, આ અદાલત દ્વારા એસ્કોર્ટ્સ (સુપ્રા) માં જે ચુકાદો આપવામાં આવ્યો છે તેનાથી વિપરીત છે.

૪૪. કલમ ૨૭ હેઠળની જોગવાઈઓ પ્રવેશના બિલમાં સુધારા અથવા ફેરફારની ગેરહાજરીમાં લાગુ કરી શકાતી નથી, જેના આધારે સ્વ-મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું છે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે તે પહેલાં તેમાં ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી સ્વ-મૂલ્યાંકનના ક્રમનું પાલન કરવું જરૂરી છે.રિફંડની કાર્યવાહી રિફંડની રકમ માટે અમલની પ્રકૃતિમાં છે.તે મૂલ્યાંકન અથવા પુનઃ મૂલ્યાંકનની કાર્યવાહી બિલકુલ નથી.તે ઉપરાંત,

છૂટનો દાવો કરવા માટે અન્ય શરતો પણ છે, જે મુકિતની સૂચનામાં આપવામાં આવી છે.તે જરૂરિયાતોની હાજરી પણ સાબિત કરવાની છે જેનો ચુકાદો રિફંડની જોગવાઈઓના અવકાશમાં આપી શકાતો નથી.રિફંડની અરજીની પ્રક્રિયા કરતી વખતે, ફરીથી મૂલ્યાંકનની મંજૂરી નથી અને ન તો મુકિતની શરતો નક્કી કરી શકાય છે.સુધારેલી જોગવાઈઓની કલમ ૧૭ (૩) (૪) અને (૫) હેઠળ જ પુનઃમૂલ્યાંકનની મંજૂરી છે.સુધારા પહેલા પણ આવી જ સ્થિતિ હતી.રિફંડની અરજી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે સહાયક કમિશનર અથવા કસ્ટમ્સના ડેપ્યુટી કમિશનરને સમગ્ર મુદ્દા પર ચુકાદો આપવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તો તે મૂલ્યાંકન અથવા પુનઃ આકારણીના આદેશ સમાન હશે, જે કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડની જોગવાઈઓના આધારે કરી શકાતી નથી. *હીરો સાયકલ લિમિટેડ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા* ૨૦૦૮ (૨૪૦) ઇએલટી ૪૮૦ (બોમ્બે) માં જોકે ઉચ્ચ અદાલતે કાયદાની ભૂલ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલી વેરાની રિફંડ અરજીના મનોરંજનના નિર્દેશમાં દખલ કરી હતી.જો કે, એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે મૂલ્યાંકનના મૂળ આદેશમાં સુધારો જરૂરી છે કારણ કે *પ્રિયા બ્લુ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ (સુપ્રા)* માં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ દાવાના રિફંડ માટે રાહત ઉપલબ્ધ નથી.

૪૫. રિલાયન્સને *સેન્ટ્રલ ઓફિસ મેવાડ પેલેસ ઓર્ગેનાઇઝેશન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા* ૨૦૦૮ (૧૨) એસટીઆર ૫૪૫ (રાજસ્થાન) માં

સર્વિસ ટેક્સના સંદર્ભમાં રાજસ્થાન હાઈકોર્ટના નિર્ણય પર પણ મૂકવામાં આવ્યું હતું. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે હાઈકોર્ટ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલા તર્કને સ્વીકારવા માંગતા નથી, તે પણ કસ્ટમ્સ એક્ટની જોગવાઈઓ હેઠળ નથી.

૪૬. ઇન્ટેક્સ ટેકનોલોજીસ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ વર્સીસ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયામાં નિર્ણય માઈક્રોમેક્સ (સુપ્રા) ને અનુસરે છે.દિલ્લી અને મદ્રાસની ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાયેલ તર્ક યોગ્ય લાગતો નથી.કલમ ૨૭ હેઠળ રિફંડની જોગવાઈઓનો વ્યાપ વધારી શકાતો નથી.તેને કલમ ૧૭,૧૮,૨૮ અને ૧૨૮ની જોગવાઈઓ સાથે વાંચવી પડશે.

૪૭. જ્યારે અમે નાણાં અધિનિયમ, ૨૦૧૧ હેઠળ સુધારા પહેલાંની અને સુધારા પછીની જોગવાઈઓની એકંદર અસરને ધ્યાનમાં લઈએ છીએ, ત્યારે અમારો અભિપ્રાય છે કે જ્યાં સુધી યોગ્ય કાર્યવાહીનો આશરો લઈને મૂલ્યાંકન અથવા સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશમાં કાયદા અનુસાર ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી રિફંડ માટેના દાવાને ધ્યાનમાં લઈ શકાતો નથી અને સ્વ-મૂલ્યાંકનના આદેશને અલગ રાખવો અને રિફંડ કરવા માટેની વેરાનું પુનઃમૂલ્યાંકન કરવું કલમ ૨૭ની અંદર રહેશે નહીં; અને જો કોઈ વ્યક્તિ સ્વ-મૂલ્યાંકન સહિતના કોઈપણ

આદેશથી વ્યથિત હોય, તો તેણે કલમ ૧૨૮ હેઠળ અથવા અન્ય સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ આદેશમાં ફેરફાર કરવો પડશે. કાયદો.

૪૮. પરિણામે, આપણે જોઈએ છીએ કે કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ અને સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશ (ઓ) ને સમર્થન આપવું જોઈએ અને તેનાથી વિપરીત દિલ્હી અને મદ્રાસની ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશ (ઓ) ને રદ કરવામાં આવે તે યોગ્ય છે અને આથી રદ કરવામાં આવે છે.અમે તે મુજબ ઓર્ડર આપીએ છીએ.અમારું માનવું છે કે રિફંડ માટેની અરજીઓ જાળવવા યોગ્ય ન હતી.તે મુજબ અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.પક્ષોએ તેમના પોતાના ખર્ચને વહન કરવા માટે.

નિધિ જૈન

અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to

understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.